ЧЕКАНКА ҲОСИЛГА ҲОСИЛ ҚЎШАДИ

БУТУН ДУНЕ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ҲАМДА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

137 (3109). Жума, 16 июль 1965 йил. Баҳоси 2 тийин.

ОЛИЙ ҲИММАТ

Абдулла ота Юсупов Калинин районидаги «Ленинизм» колхози тузилганидан буён шу хўжаликда сидқидилдан ишлаб келаяпти.

— Ёшим етмишдан ошди, — дейди Абдулла ота, — лекин ғайрат-шижоатдан қолганим йўқ. Юрагим далага талпина беради. Ўғлим Қўчқорбой сувчи бўлиб ишлайди. Менинг ўзим эса 34 йилдан буён сувчилик қилиб келаяпман. Бу йилги сув танқислигини кўриб, сувчиларнинг иши оғирлашганини фаҳмлаб, далага отландим. Ҳозир колхозимизнинг Эргаш Қўрғонбоев бошлиқ звеносида ўғлим билан биргаликда сувчилик қилаяпман.

Колхоздагилар Абдулла отанинг бу олий ҳимматига қойил қолмоқдалар. Отахон бу йилги қийин шароитда ғўзани сувга қондиришда ҳам колхозчиларга амалий ёрдам бераяпти, ҳам уларга сувчилик санъатини ўргатаяпти. Ҳимматингизга балли, отахон!

Х. ТОЖИЕВ.

• • •

ТЮПКОЧИ

Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Валентин Тюпко изидан бораётган механизаторлар областимизда кўп. Улар орасида оз куч сарфлаб, кўп пахта етиштиришга ҳаракат қилаётган механизатор-звено бошлиқлари алоҳида ўрин тутади. 3-«Далварзин» совхозида ҳам ана шундай олиҳиммат кишилар бор. Уларнинг бири ўртоқ Омон Хушмонов. У бошчилик қилаётган звенога 42 гектар пахта майдони қарайди. Шу 42 гектар майдонда ўн азамат фидокорона меҳнат қилиб, гектар бошига 32 центнердан «оқ олтин» етиштириш учун курашаяпти. Шу кунларда уларнинг пайкалини бориб кўрсангиз, кўзингиз қувнайди. Ҳар туп ғўзада 3—4 тадан кўрак, 13—14 тадан ҳосил шохи бор. Баравж ғўзалар куздаги баракали хирмондан дарак бериб турибди.

Маълумки, ҳозирги пайтда экинни қондириб суғориш деҳқончиликдаги энг муҳим ва масъулиятли иш ҳисобланади. Звено сувчилари Аҳмад Жонзоқов ва Тўхтабой Тошбоев ўртоқлар буни чуқур ҳис қилган ҳолда иш юритишмоқда. Улар сув тараётган пайкалларни кезиб чиқсангиз чапқаб қолган ёки қўллаб кетган бирор қарич ҳам ерни учратмайсиз. Бу икки сувчининг моҳирлиги туфайли ғўзалар ўз вақтида чилла сувидан баҳраманд бўлмоқда.

Ўртоқ Мурод Маматқулов бошлиқ звенода ҳам иш кун сайин қизитилмоқда. Бу звенода саккиз киши 45 гектар майдонда «оқ олтин» етиштиряпти. Уларнинг аҳди ҳам 32 центнер!

— Биз бу йил машина терими кўламини анча кенгайтирмоқчимиз, — дейди звено бошлиғи, механизатор ўртоқ М. Маматқулов, — машиналарнинг унумли ишлашига эришиш учун ҳозирдан бошлаб пухта тайёргарлик кўраяпмиз. Ҳамма майдонимиздаги ғўзалар машинабоп қилиб ўстирилаяпти.

Тюпко изидан бораётган бу ҳар иккала звено пахтакорлари ўз аҳдларининг устидан албатта чиқадилар.

М. ШОДИЕВ.

ИҚТИСОДИЙ ТЕМАДА

ҲАҚ ТЎЛАШДА ЯНГИ УСУЛ

Мирза КАРИМОВ,

Ўрта Чирчиқ районидаги В. Терешкова номли колхознинг бош бухгалтери.

КПСС Марказий Комитети март Пленуми қишлоқ меҳнаткашларининг моддий манфаатдорлигини ошириш ҳар жиҳатдан муҳим эканлигини алоҳида кўрсатиб ўтди. Колхозчи ёки механизатор далага чиққанда биринчи навбатда шу ердан қандай қилиб кўп унум олиш ҳақида, ундан кейин шу етиштирган ҳосили эвазига қанча ҳақ олиши тўғрисида ўйлайди. Демак, колхозчи ёки механизаторнинг мўл ҳосил етиштириш йўлида қилган фидокорона меҳнатини моддий жиҳатдан рағбатлантириш, уни қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини тинмай кўпайтиришга ғайратлантиради ва илҳомлантиради.

Биз колхозчи ва механизаторларга ҳақ тўлашда даставвал ана шуни ҳисобга олиб иш тутмоқдамиз. Бунда ишни хўжалик ҳисобида ёки нарядсиз усулда ташкил этиш жуда қўл келмоқда. Ўтган йили колхозимизда битта нарядсиз ишлайдиган звено тузилди. Бунга маълум ер ажратиб берилди ва йиллик ишлаб чиқариш топшириқлари тузиб, қўлларига бериб қўйилди. Унда трактор ва қўл билан қилинадиган ишларнинг тури кўрсатилган эди. Шу билан бирга ердан олинадиган даромад чамаланган. Бу йиллик ишлаб чиқариш топшириғида звено аъзоларига келтирган даромадларига қараб ҳақ тўланиши, пул-материал маблағлар тежаб қолинганда қўшимча равишда ҳақ олишлари ҳам ёзиб қўйилган.

Ишлаб чиқариш топшириғи ёзилган шартнома икки нусхада тузилиб, бири звено бошлиғига, иккинчиси колхоз бухгалтериясига бериб қўйилади. Звено бошлиқларига ой сайин маош тўлаб туришни жорий этдик. Звено аъзоларига ҳам шу зайлда ҳақ тўланади. Бундан ташқари уларнинг иш вақтида ҳар турли рўзғор буюмлари учун магазин ёки бозорга бориб юрмаслигикларини таъминлаш мақсадида озиқ-овқат ва бошқа буюмлар сотадиган кўчма дўконлар ташкил этилди. Колхоз правлениеси ва партия ташкилоти хўжалик ҳисобида ишловчи ва ҳақ тўлаш нарядсиз усулда ташкил этилган звенонинг ишларини кенг ёйиш тадбирларини амалга оширди. Радиоузел ва деворий газета орқали уларнинг тажрибаси оммалаштирилди.

Ҳақ тўлашга келганда, икки мавсумга бўлиб ҳақ тўланди. Май, июнь, июль ойларида юз процент, пахта терими даврида 130 процент миқдорида ҳақ тўлаш жорий этилди. Мўл ҳосил учун кураш даврида ана шундай прогрессив усулда ҳақ тўланганлиги мўлжалдаги ҳосилни етиштиришимизда катта роль ўйнади. Йиғим-терим даврида 130 процент миқдорида ҳақ тўланганлиги етиштирилган мўл ҳосилнинг бир граммини ҳам сира нобуд қилмай тез йиғиб-териб олишда ҳар бир кишини фидокорона меҳнатга илҳомлантирмоқда.

Механизатор-звено бошлиқлари ўзларига кўрсатилган ишончни оқлаш, меҳнатга онгли муносабатда бўлиш, пахта қанча арзон етиштирилса, ўзига ва колхозга шунча кўп фойда келишини тўла тушунганликлари учун ҳам биринчи навбатда ишнинг сифатли бўлишига, харажатнинг кам сарфланишига ҳаракат қилмоқдалар.

Мана шу тадбирлар амалга оширилгани учун колхозимиз бир йил ичида ҳосилдорликни гектарига 7 центнерданга ошириб, илгариги қолоқликдан чиқди. Бунинг устига биз пахтанинг 90 процентини биринчи сортга сотдик. Колхозчиларнинг меҳнат кунига бериладиган ҳақ ўтган йиллардагига қараганда бирмунча кўпайди. Биз тақсимот даврида ҳар бир звено келтирган пул даромадига қараб ҳақ тўладик.

Масалан, Саидаҳмад Усмонов бошлиқ комплекс механизациялашган ва нарядсиз ишловчи звенони олиб кўрайлик. Бу звенонинг экин майдони 38 гектарни ташкил этади. Гектаридан план бўйича 22 центнердан ҳосил олиш кўрсатилган. Агар звено пландан ташқари ҳосил етиштирса, оладиган даромади ҳам сўзсиз кўпаяди. Бу звено 22 ўрнига гектаридан 29,2 центнердан ҳосил кўтарди. Машина билан 63 тонна пахта териш мўлжалланган эди, 93,5 тонна териб олинди. План бўйича 32 минг 500 сўм даромад қилиши кўрсатилган бўлса, звенонинг даромади 40 минг 408 сўмни ташкил этди, яъни сметада кўрсатилганидан 7 минг 908 сўм кўп даромад олди. Бундан ташқари звенода ҳар хил материаллардан ҳам тежаб сарфланди. Юқорида айтилгач қоидага мувофиқ, яъни пландан ошириб пахта топширгани, мўлжалдагидан кўп даромад келтиргани материал-пул харажатла-

рини тежагани учун бу звенога қўшимча ҳақ тўлаш жорий этилди. Звено аъзолари планларини ошириб бажарганликлари учун 3 процент, пландан ташқари даромад келтиргани учун 40 процент, материал-пул харажатларини тежагани учун 50 процент миқдорида қўшимча ҳақ олдилар. Звено бошлиғининг йил бўйи ҳар ойда олган ҳақи 202 сўм 24 тийинни, колхозчиларнинг ойлик маоши 125 сўм 25 тийинни ташкил этди.

Ишнинг ташкил этилиши, меҳнатга ҳақ тўланиши колхозчиларга ҳам, механизаторларга ҳам маъқул бўлди. Шунинг учун колхозимиздаги барча звенолар хўжалик ҳисобида ишлашга, учта звено эса меҳнатни нарядсиз усулда ташкил этишга ўтиш тўғрисида ўзларининг қатъий истакларини билдирдилар.

1965 йил бошидан ана шундай усулда иш олиб бормоқдамиз.

Бултур битта нарядсиз звено бўлган бўлса, бу йил учта звено шу усулда иш олиб бормоқда. Ўтган йили хўжалик ҳисобига ўтган звенолар 17 та эди, бу йил 19 та. Бу звеноларнинг ҳаммасида технологик картага мувофиқ иш олиб борилмоқда. Биз ҳақ тўлашни мавсумлар бўйича тақсимлаб қўйганмиз. Звено бошлиқлари ва колхозчилар январь, февраль, март ва декабрь ойларида 50 процент, август, сентябрь ойларида 70 процент, йилнинг бошқа ойларида 100 процент миқдорида ҳақ оладилар. Бу тадбир колхозчиларнинг умумий йиғилишида звено бошлиқлари иштирокида муҳокама қилиниб тасдиқланган.

Биз нарядсиз ишлайдиган звеноларда колхозчиларни икки группага бўлдик. Биринчи группага сувчилар киритилган, уларнинг ойлик маошлари ўртача 72 сўмдан белгиланган. Ғўза парваришида ишлайдиган бошқа колхозчилар эса иккинчи группага кирадилар. Уларнинг ойлик маошлари 60 сўмдан қилиб кўрсатилган. Иш соатбай қилиб белгиланган бўлиб, саккиз соат ҳисобланади. Ойига 72 сўмдан маош олувчилар соатига 30 тийиндан, 60 сўмдан маош олувчилар 25 тийиндан оладилар. Кишиларнинг иш соатини, сифатини звено бошлиқлари ҳисобга оладилар ва шунга қараб ҳақ тўлаб борилади.

Ана шу тартибни тўғри амалга ошириш учун ҳар бир колхозда молия плани пухта ва ўз вақтида тузилган бўлиши керак.

Хўжалик ҳисобида ва нарядсиз усулда ишловчи звеноларда ишнинг яхши кетаётганлигига яна шу нарса ҳам сабаб бўлмоқдаки, бу звеноларда дала ишлари чигит экишдан тортиб то пахта пишиб етилгунча сифатли ўтказилмоқда. **Биз ҳар бир колхозчига маълум қаторларни ажратиб берганмиз. Агар звенода учта карта бўлса биринчи қаторларни олган колхозчи иккинчи ва учинчи далада ҳам биринчи қаторларни олади. Қаторларнинг кимга қарашлиги эгат бошидаги тахтачага ёзиб қўйилган.** Шундай қилинаётганлиги сабабли ҳар бир киши ўз қаторида **ишнинг сифатли** бўлишига катта аҳамият бермоқда.

Биз ҳисоблаб чиқдик, 16 майдан токи пахта пишиб етилгунча бир гектар ердаги ғўзани ишлаш учун 48 сўм 51 тийин сарфланар экан. Бунга сувчи ва тракторчининг хизмати кирмайди. Беш гектар ердаги ғўзани ишлаш учун эса, 242 сўм 50 тийин пул тўланади. Буни уч ойга тақсимлаганимизда ҳар ойига 80 сўм 80 тийинданга тўғри келади. Биз ҳар ўнбеш кунда аванс бериб турамиз. Шу ўнбеш кунлик иш якунланаётганда уни агроном, звено бошлиғи, участка бошлиғи назоратидан ўтказади, ва қилинган ишга ҳақ тўлансин ёки тўланмасин, деган қарорга келади. Шундан кейингина ишни сифатли бажарган кишига ҳақ тўланади.

Колхозчилар ва механизаторлар янгичасига ишлаб, яъни ғўза парваришини қанчалик сифатли ўтказса, шунча кўп ҳақ олиш мумкинлигини, бир пайкалда 3-4 марта эмас, ундан озроқ, лекин сифатли меҳнат сарф қилиб бажарилган ишга кўпроқ ҳақ олиш мумкинлигини амалда кўрдилар. Шунинг натижасида ҳар бир колхозчи ўз қаторидаги бегона ўтни таг-томири билан йўқотиб, унинг қайтадан ўсиб чиқишига йўл қўймаяпти. Демак, бир ерда 3—4 марта эмас, бир-икки марта чопиқ қилинмоқда.

Меҳнатга ҳақ тўлашнинг янги, афзал усули қишлоғимиздаги каттадан-кичикка маъқул бўлмоқда. Биз бу усулни янада мукаммаллаштириб ва такомиллаштириб, пахтакор ҳамда механизаторларнинг моддий манфаатдорлигини ошириш учун курашамиз, мўл, арзон пахта етиштириш учун ҳаракат қиламиз.

Ғўза суғориш сувчидан катта тажриба ва самарали меҳнатни талаб этади. Бекободдаги Дзержинский номли колхозда Парда Ёқубов билан Раҳмат Мирзаев ўртоқлар «уста сувчи» деб ном чиқаришган. Улар шу кеча-кундузда ҳар қатра сувнинг қадрига етиб иш кўрмоқдалар. Бу икки сувчи суғораётган пайкалларга борсангиз, саратон сувидан баҳраманд бўлиб ҳосилга-ҳосил қўшаётган баравж ғўзаларни кўрасиз. Юқоридаги суратда: колхознинг 10-звеноси сувчилари П. Ёқубов (чапда) ва Р. Мирзаев ўртоқлар тунги суғоришни қандай ўтказиш тўғрисида ўзаро маслаҳатлашиб олмоқдалар.

А. Абалян фотоси.

Бу йилги сув танқислиги, ёзнинг иссиқ келиши қишлоқ хўжалик зараркунандалари ва касалликларининг тарқалишига қулай шароит туғдирмоқда. Шунинг учун ҳозирги кунларда уларга қарши курашишга жиддий эътибор бериш керак. Янгийўл районидаги Назарали Ниёзов номли колхоз деҳқонлари шу кунларда қишлоқ хўжалик зараркунандаларига қарши кескин курашмоқдалар. Ҳашарот тушган жойларга яхши таъсир қилувчи химиявий дориворлар сепилмоқда. Натижада зараркунандаларнинг тарқалиб кетишига сира йўл қўйилмаётир. Пастдаги суратда колхоз даласида қишлоқ хўжалик зараркунандаларига қарши дори сепиш пайти.

Қ. Розиқов фотоси,
(ЎзТАГ фотохроникаси).

БАРАКАЛИ ХИРМОН ҲАРАКАТИДА

Қосим Қодиров бошлиқ звено пахтазорига авжи туш палласида етиб келдик. Саратон қуёши ҳарорати ҳаммаёқни қиздирмоқда. Унинг нури ғўзаларнинг яшил баргларида кумушдек товланади. Енгил эсаётган шабада кишига ҳузур бағишлайди.

Ҳўв ана, уфқ билан туташган пахтазор этагидан универсал кўринди. Руль бураётган йигит қизил рўмолча билан пешонасини танғиб олган. У қатор ораларини юмшатиб келаётган эгатнинг бошига етганда универсални тўхтатди. Ўрта бўйли, ғайрат ва шижоати жўш уриб турган бу механизатор йигит биз йўқлаб келган комплекс механизациялашган звено бошлиғи Қосим Қодиров эди.

— Хорманг, Қосим ака!

— Саломат бўлинглар! — Механизаторнинг қуёшда қорайган кулча юзларида табассум пайдо бўлди.

— Қалай, «пўлат бедов» чарчамаяптими? Синовчан савол ташлади ҳамроҳимиз, колхоз партия ташкилотининг секретари ўртоқ Толип Аҳмедов.

Ҳозирдан чарчасак, қанақа бўлади, — дейди Қосим ака, ҳозирги ҳар соат бундан кейинги дамларнинг бир кунига тенг бўлади. Шу ой ичи ҳаракатимизни қилиб қолмасак, кейинги аттангнинг фойдаси йўқ. Шунинг учун ҳам чарчашга қўл тегмаяпти, — Қосим ака ҳозиргина агрегат юриб ўтган кенг картага назар ташлар экан, — сўзида давом этди, — звеномизда тўртинчи культивация кетаяпти. Мана шу карта сўнггиси эди. Тушгача қўлдан чиқарарман, деб ўйлаган эдим. Бўлмади, майли, ҳар ҳолда ишнинг сифатли бўлгани яхши.

Биз звено бошлиғи билан эгат оралай бошладик. Қатор оралари тўрт марта юмшатилиб, икки марта озиқлантирилган, уч дафъа қондириб суғорилган ғўзалар белга ургидай. Миришкор деҳқонларнинг «Ҳосил тупидан олинади» деган сўзларига амал қилингани кўриниб турибди. Кишини ҳаммадан ҳам хурсанд қиладиган томони шундаки, биронта бегона ўт йўқ. Ишни кўзини билиб парвариш қилинаётган ҳар бир туп ғўза шода-шода гул, кўсак тўплаяпти. Қосим акадан бу йилги режалари ҳақида сўзлаб беришни илтимос қилдик.

— Гектаридан 38 центнердан хирмон кўтармоқчимиз сўзларди у, — айтиб қўяй, маррага қуруқ гап билан етиб бўлмайди. Ахир ерни боқсанг ош битар, гар боқмасанг тош битар деган гап бор. Ғўзани қанчалик меҳр билан боқиб, парвариш қилсак, ана шунда мўлжалимиз тўғри бўлиб чиқади. Биз ҳам, шундай қилаяпмиз. Ҳар гектар ҳисобига 8—10 тоннадан маҳаллий ўғит солдик. 400—500 килограммдан минерал озуқаси бердик. Бундан буён ҳам ғўзани боқишни тўхтатмаймиз. Шарбат берамиз. Сувга чанқатиб қўймаймиз, қатор оралари тагини доимо юмшоқ сақлаймиз.

Қосим Қодиров ҳали ёш. Абжир йигит ўтган икки йил ичида ўртоқ Аҳмад Шопўлатов бошлиқ бригадада механизатор бўлиб ишлади. Шу давр ичида деҳқончиликнинг сирларини ўрганиб слди. Мана бу йил мустақил комплекс механизациялашган звенони бошқараяпти.

Интилганга толе ёр, дейишади. Дарҳақиқат эзгу ният билан ҳалол меҳнат қилган киши ниятига етади. Эл-юрт орасида обрў-эътибор қозонади. Бу звено аъзолари ҳам ана шундай яхши ният билан баракали хирмон учун курашаётган кишилар.

Звенонинг миришкор сувчиси Мирсолиҳ ота Абдуллаевни олинг. 60 ёшларга бориб қолган бу отахон тунлари ҳам кундузгидай пахтазор бағрида бўлади. Ҳар бир туп ғўзани кўз қорасидай асраб чилла сувига қондиради. Мана ҳозир денгиздай чайқалиб турган шу карталарга Мирсолиҳ ота бир неча бор сув тараган.

Звено пахтакорлари пайкалларда бирор туп бегона ўт илдизини қўймай қуритишарди, хуллас звенонинг ҳар бир аъзоси ғанимат фурсатдан унумли, фойдаланиб ҳосилга-ҳосил қўшиш ҳаракатида, кузда баракали хирмон кўтариш ҳаракатидалар.

С. МИРЗАЛИЕВ,
Калинин районидаги «Партия XIX съезди» колхози.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» материаллари изидан

«НЕГА ЕЛКА ҚИСИШАДИ?»

«Тошкент ҳақиқати» газетасида шу йил 29 июнда юқоридаги сарлавҳа билан мақола босилиб, унда 1-«Пискент» совхозида ғўзани суғоришга етарли аҳамият берилмаётганлиги қаттиқ танқид қилинган эди.

Совхоз дирекцияси ва партия комитети мақола юзасидан махсус комиссия тузиб, улар жойлардаги аҳволни батафсил текшириб чиқдилар. Сўнгра текшириш якуни совхоз партия комитетининг кенгайтирилган мажлисида атрофлича муҳокама қилинди. Мажлисга совхознинг бўлим бошқарувчилари, агрономлар, гидротехниклар, бригада ва звено бошлиқлари таклиф қилинди. Текширишда мақолада кўрсатилган фактлар тўла тасдиқланди. Сўзга чиққан ўртоқлар қатор ораларига ишлов бериш ва суғоришдаги камчиликларни тезроқ бартараф қилиш ҳақида ўзларининг фикр ва мулоҳазаларини айтдилар.

Совхоз маъмурияти мақолада кўрсатилган камчиликларни тезда тузатиш юзасидан зарур тадбирларни белгилади.

Ғўзани суғоришни қониқарсиз ташкил қилганлиги учун 4-ва 5-бўлимларнинг бошқарувчилари Бердиев, Шеронов ўртоқлар қаттиқ огоҳлантирилдилар. Шу билан бирга йўл қўйилган хатоларни тезда тузатиш уларга топширилди.

Ҳозир совхознинг ҳамма бўлимларида ғўзалар қондириб суғориляпти. Сувчиларнинг унумли ишлаши учун барча шароитлар яратиб берилди. Ғўзани кечаси суғоришни тартибга солиш юзасидан ҳам қаттиқ назорат ўрнатилди.

ХУАРИ БУМИДДИН ЖАЗОИР ХАЛҚ ДЕМОКРАТИК РЕСПУБЛИКАСИ ҲУКУМАТИНИНГ БОШЛИҒИ ҚИЛИБ ТАЙИНЛАНГАНЛИГИ МУНОСАБАТИ БИЛАН ТАБРИКНОМА

ЖАЗОИР, 14 июль. (ТАСС). Хуари Бумиддин Жазоир Халқ Демократик Республикаси ҳукуматининг бошлиғи қилиб тайинланганлиги муносабати билан СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин унга табрикнома йўллаб, социалистик қурилиш йўлини танлаб олган Жазоир халқининг бахт-саодати учун мана шу юксак лавозимда катта ютуқларга эришувини тилади.

Совет Иттифоқи билан Жазоир Халқ Демократик Республикаси ўртасидаги қардошларча дўстона муносабатлар бундан буён ҳам ҳар тарафлама ривож топади, деб табрикномада ишонч билдирилди.

БИРЛАШГАН АРАБ РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ПРЕЗИДЕНТИ ЖАМОЛ АБДИЛ НОСИР СОВЕТ ИТТИФОҚИГА КЕЛАДИ

Маълумки, СССР Олий Совети Президиуми ва Совет ҳукумати Бирлашган Араб Республикасининг президенти Жамол Абдил Носирни расмий визит билан Совет Иттифоқига келишга таклиф этган эди. Жамол Абдил Носир бу таклифни қабул қилди.

Келишувга кўра, президент Носир расмий визит билан Совет Иттифоқига 1965 йил 27 августда келади.

(ТАСС).

БОЛГАРИЯДАН САЛОМ

Тошкент область партия комитети, ўртоқ М. Абдураззоқовга

Қадрли ўртоқлар! Биз Хасково округи делегациясининг аъзолари сизларнинг пойтахт — Тошкент областингиз ва улуғ Советлар мамлакатидан қайтатуриб, областингизга борган дастлабки кунимизданоқ кўрсатган самимий ва қардошларча меҳмондўстлигингиз учун чин қалбдан яна бир марта миннатдорчилик билдирамиз ва Тошкент области меҳнаткашларига Хасково округи меҳнаткашлари номидан қизғин салом йўллаймиз.

Болгар ва совет халқларининг Совет Иттифоқи Коммунистик партияси ва Болгария Коммунистик партияси белгилаб берган йўли битта. Бу йўл қардош халқларимизни социализм ва коммунизм сари бошлаб бормоқда. Болгар ва совет халқлари ўртасидаги дўстлик — мусаффо ва муқаддас дўстликдир, у абадий яшайди. Бу дўстлик бизларнинг мамлакатларимизда социализм ва коммунизм қурилишини тезроқ амалга оширишга катта ҳисса бўлиб қўшилаётган хўжалик ва маданий қурилиш соҳасидаги ўзаро тажриба алмашишларимиз, бир-бирларимизга делегациялар юборишимизда ўз ифодасини топмоқда.

Совет Иттифоқи ва Болгария халқлари ўртасидаги дўстлик яшасин ва мустаҳкамлансин!

Г. КОРЦАНОВ,
Болгария Компартияси Хасково округ комитетининг биринчи секретари.

Хасково, 1965 йил 13 июль.

ЖАҲОНДА ЯГОНА

«Узбекхлопкомаш» заводининг ижодкор коллективи пахтадан чигитни ажратиб олувчи янги «КПВ-8» маркали янги машина ишлаб чиқариш технологиясини пухта ўзлаштириб олди. Дастлабки шундай машиналар корхона бош конвейеридан тушди.

«КВП-8» машинаси чет эл давлатлари фирмаларида тайёрланаётган шу типдаги машиналардан икки баравар унумлидир. Баракали ва сифатли ишлашда «Узбекхлопкомаш» заводида тайёрланаётган бу агрегат билан беллашадиган машина йўқ жаҳонда ҳозир.

С. ТЎЛАЕВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг штатсиз мухбири.

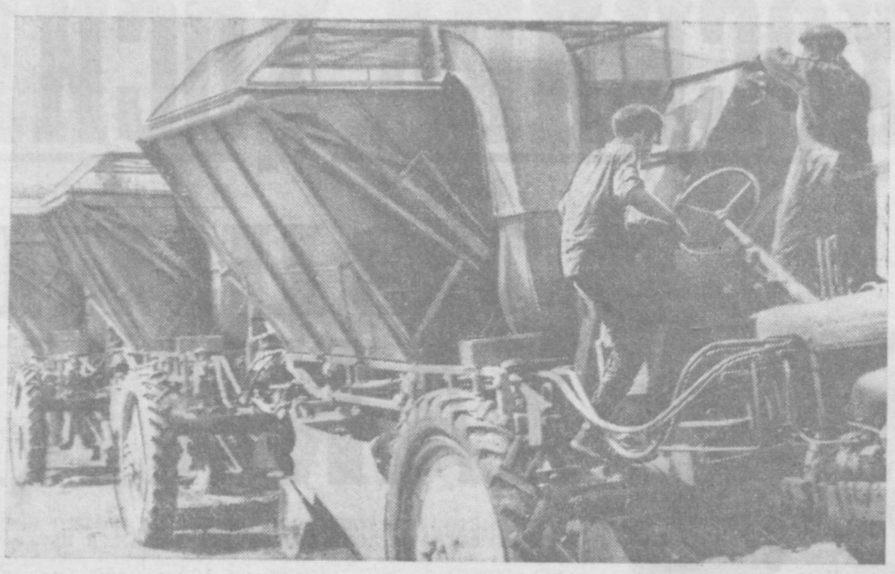

«Чирчиксельмаш» заводи коллективи етти йилликнинг сўнгги йилида 3 мингта СКО—4 маркали кўсак терувчи агрегат ишлаб чиқаришга аҳд қилган. Машинасозлар шу кунларда ваъдага вафо қилиб меҳнатда улкан ғалабаларни қўлга киритмоқдалар. Ўтган ярим йиллик топшириқ муддатидан олдин адо этилди. Суратда: навбатдаги машиналар қишлоқларга жўнатиш учун тайёрланмоқда.

М. НУРИДДИНОВ фотоси.

АТЕИСТЛАР КЛУБИ

Тошкент политехника институтида фалсафа кафедрасининг ташаббуси билан студентларнинг атеистик клуби ташкил этилди. Клуб фаолиятига «Билим» жамиятининг район ташкилоти яқиндан ёрдам беради. Яқинда ташкил этилганлигига қарамай атеистик клуб ўз атрофига 70 га яқин актив студентлар, ёш ўқитувчиларни уюштираолди.

Атеистик клубнинг илмий раҳбари ўқитувчи Абдулла Нишонов қилинадиган ишлар ҳақида гапириб берди. Клуб студентлар ўртасида илмий атеистик тарбияни намунали йўлга қўйиш билан бирга, студентлардан атеист лекторлар тайёрлашни ҳам кўзда тутади. Улар маҳаллаларда ва турли корхоналарда атеистик пропаганда ишлари олиб борадилар. Шунингдек, клубда коллектив равишда атеистик темалардаги лекциялар тексти тузиб чиқилади.

Ҳозир институтда ўқишлар тамом бўлиб, студентлар каникулга — дам олишга кетмоқдалар. Шу муносабат билан клуб совети ва институт фалсафа кафедраси атеистик тарбиянинг энг муҳим масалаларини ўз ичига олган тўққизта савол тузиб чиқишди. Студентлар республикамизнинг турли жойларида бўлиб ана шу саволлар асосида диний урф-одатларнинг аҳоли ўртасида қай даражада тарқалганлиги, атеистик тарбия ишлари қандай олиб борилаётганлиги, янгича традицияларни ҳаётга жорий қилиш масалаларини ўрганадилар. Янги ўқув йили бошлангач, тўплаб келинган конкрет ҳаётий материаллар ёш атеистлар йиғинида кенг муҳокама қилиниб, илмий-амалий хулосалар чиқарилади.

Ғ. УМАРОВ,
республика илмий атеизм уйининг старший илмий ходими.

СИФАТ УЧУН КУРАШ

МОСКВАЛИК ВА ЛЕНИНГРАДЛИКЛАР ИЗИДАН

Коллективимиз бу йил ажойиб ташаббус бошлади. Йил бошида Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 50 йиллиги ва В. И. Ленин туғилган куннинг юз йиллиги куни шарафига зиммага катта мажбурият олдик. Мажбурият қабул қилингандан бери орадан ҳали кўп вақт ўтгани йўқ. Шу қисқа муддат ичида корхонамиз меҳнатсеварлари ажойиб ташкилий-техникавий тадбирларни амалга ошириб қўйдилар. Ҳозирги кунда кучланувчи ва контроль кабеллар корпусида контроль кабеллар учун зарур бўлган мис сим тайёрловчи янги автоматик поток линия ишлаб турибди. Бу янгилик эвазига маҳсулотнинг шу турини ишлаб чиқариш топшириқлари ортиғи билан адо этиляпти. Йилнинг ўтган беш ойи давомида контроль кабеллар учун мис симлар тайёрлаш 17 процентга кўпайди.

Заводимизнинг «Таваксай к а бель» филиалида ёритгич симлар ишлаб чиқарувчи автоматик поток линия фойдаланишга тахт қилиб қўйилди. Янги техника хизмати бўлими техник ҳужжатларни ўз вақтида тайёрлаб беряпти. Шу ҳужжатлар бўйича йил охиригача яна тўртта поток линия монтаж қилиниши керак. Булардан ташқари ўнта агрегат ҳозиргача ремонтдан чиқарилиб бўлди. Кенг истеъмол буюмлари цехида эса тўққиз агрегат фойдаланишга шайланмоқда. Янги техника ва технология зиммага олинган социалистик мажбуриятларни шараф билан бажарилишида бизга мададкор бўлаяпти.

Яқин икки-уч йил мобайнида кабель маҳсулотлари ишлаб чиқариш бўйича жаҳон стандартлари даражасига етамиз, деб ёзиб қўйилган социалистик мажбуриятимизнинг бир пунктига. Москвалик ва ленинградликлар ташаббуси асосида маҳсулот сифатини ошириш бизда янги маҳсулот турлари ишлаб чиқаришни ўзлаштириш ва эски кабель маҳсулотлари конструкциясини ўзгартиш йўли билан биргаликда олиб борилмоқда. Махсус конструкторлик бюроси ва 20-цех коллективи кўп тармоқли каротаж кабели ишлаб чиқаришнинг янги конструкциясини жорий қилди. Янги маркали бу кабелларнинг устки қисми резина билан изоляция қилинган. Иссиққа чидамли кабелларнинг устки қисми эса фторопластдан изоляция қилинаяпти. Буларнинг электрик, физик-механик хусусиятлари ҳамда фойдаланишдаги қулайликларини алоҳида таъкидлаб ўтиш керак. Давлат комиссияси илгариги КТО ва КТШ маркали кабеллар ўрнига шу хилдаги кабелларни сериялик усулда ишлаб чиқаришга қарор қилди. Ҳозир корхонамиз коллективи янги хил кабеллар ишлаб чиқариш технологиясини пухта ва мукаммал эгаллаб олган.

Биз ўз қўлимиздан чиқаётган маҳсулотлар сифатини чет элларда тайёрланаётган кабеллар сифати билан доимо солиштириб борамиз. Жаҳон стандарти даражасига етиш учун нималар зарур бўлса ҳаммасини ишлаб чиқаришга жорий этамиз. Бу кураш самарали бўлаяпти. Заводимиз маркаси босилган кабеллар сифати Франция ва Италия кабель фирмалари маҳсулотлари сифатидан ўзса-ўзаяптики, орқада қолаётгани йўқ. Ҳозирги кунда бизга Жанубий-шарқий Осиё мамлакатларидан кўплаб заказлар тушаяпти. Афғонистон, Ҳиндистон, Покистон, Индонезия, Бирлашган Араб Республикаси каби бир қатор мамлакатларда «Ташкенткабель» маркаси босилган маҳсулотлардан кенг фойдаланиляпти. Бу бизни қувонтиради, албатта.

Янги конструкциядаги каротаж кабеллари технологияси билан шуғулланаётган инженер-техник ходимларимиз якка ҳолда эмас, Москва, Ленинград, Киев, Одесса шаҳарлари илмий текшириш марказлари билан мустаҳкам алоқа боғлаган ҳолда иш олиб бормоқдалар. Яқинда инженер-техник ходимларимиздан бир группаси Одесса арқоқ заводида бўлди. Улар бу ерда арқон тайёрлаш технологияси билан ва бу соҳада одессаликлар эришаётган ютуқларнинг сири билан танишиб қайтдилар. Арқонни кабелга қандай алоқаси бор, деб ўйларсиз балки. Ҳар икки маҳсулотни тайёрлаш технологияси бир-бирига ўхшаб кетади. Бронекабеллар ишлаб чиқаришда одессаликлар тажрибаси ҳозир қўл келаяпти.

Одесса арқоқ заводи коллективи тажрибаси асосида ўз корхонамизда илмий экспериментал база ташкил этмоқчимиз. Бу базада кабеллар 350 даража иссиқлик ва 2500 атмосфера босим билан синовдан ўтказилади.

Кабелчилар янгилик излашда давом этаяптилар. Корхонамиз инженерлари янги хил экскаватор кабели кашф этиш билан банд. Бу кабель илгаригилардан ўзининг чидамлилиги билан фарқ қилади.

Шуни ҳам эътироф этиш керакки, алоқа системасида қўлланилаётган кабелларимиз ҳали юқори талаблар даражасида эмас. Бундан буён биз қолоқ участкаларда ишни пухта уюштириш, камчиликларни бартараф этиш билан чинакамига шуғулланамиз. Яқин 2—3 йил ичида алоқа системасида фойдаланиладиган кабелларимиз сифати Япония кабель фирмалари маҳсулотлари сифатидан қолишмайдиган бўлади. Бунга эришиш учун эса 2400 жуфтли кабеллар ишлаб чиқаришни ўзлаштириб олишимиз лозим. Ҳозир эса афсусланиб айтамизки, цехларимизда фақат 200 жуфтли кабеллар тайёрланаяпти, холос.

Хўш, камчиликларни тезроқ бартараф этиш учун биз қандай тадбирларни белгилаяпмиз? Шу йилнинг учинчи кварталида 600 жуфт ҳажмга эга бўлган кабелларни серияли усулда ишлаб чиқаришга киришамиз. Тўртинчи кварталга бориб 1200 жуфтли кабель тайёрлашга эришамиз. Ҳозирча шаҳар телефон системасида қўлланиладиган сифатли кабеллар ишлаб чиқаришни ўзлаштирганмиз халос. Бошқа ҳажмдаги кабеллар бўйича техникавий ҳужжатлар тайёрланмоқда.

Корхонамизда кабелларни чидамли қилиш йўлларини ўрганувчи ва бу масалани ҳал қилувчи махсус бўлим ташкил этилган. Бу бўлимга ишлаб чиқариш новаторлари, техника прогресси жонкуярлари, жамоатчи конструкторлар аъзо. Улар кабель синовини кўрсатувчи махсус стендлар ташкил этмоқдалар, прогрессив методларни ишлаб чиқмоқдалар. Завод марказий лабораторияси коллективи пластмасса ва резиналарнинг иссиққа чидамли турларини аниқламоқда. Бу ижодий ташкилотлар маҳсулотларимиз сифатини оширишда, жаҳон стандартлари даражасига эришиш учун бошлаган курашимизда коллективга яқиндан ёрдам бераяпти.

Шуни ҳам қайд қилиш керакки, коллектив қанчалик ғайрат қилмасин ва илгарига қараб одимламасин, эришилган муваффақиятларни мустаҳкамлаб бормаса юксалиш сезилмайди. Биз шуни ҳисобга олиб Иттифоқимизнинг бошқа корхоналари билан мустаҳкам алоқа ўрнатмоқдамиз. Ҳамкорликда ҳаракат қилиш ва ўзаро ёрдамлашиш коллективимиз ўз зиммасига олган социалистик мажбуриятда ҳам ёзиб қўйилган. Кези келганда шуни ҳам айтиш керакки, бизга хомашё етказиб бераётган айрим корхоналар кўп холларда талабимизни қондирмаяпти. Салават ва Новосибирск химия комбинатларидан олинаётган полиэтиленларнинг сифати ғоят даражада паст. Биз уларга ўз эътирозларимизни билдирдик. Кимёгарлар бундан буён ўз маҳсулотлари сифатини яхшилашга сўз беришган.

Коллективимиз катта йўлдан бораяпти. Зиммага олинган улкан мажбуриятларни бекамикўст адо этиш учун курашаяпти. Цех ва участкаларда улуғ айёмлар — Улуғ Октябрь революциясининг 50 йиллиги ва В. И. Ленин туғилган кунининг юз йиллигини муносиб совғалар билан кутиб олиш учун ҳамма бир ёқадан бош чиқариб ғайрат қилмоқда. Корхонамиз партия, касаба союз ва комсомол ташкилотлари бошланган мусобақани янада кенг қулоч ёйдириш учун катта ташкилотчилик ишларини олиб бормоқдалар. Буларнинг барчаси эл олдида берган сўзимизнинг устидан чиқишимизни таъминлайди.

И. КОСТИГОВ,
«Ташкенткабель» заводи бош инженери.

Она-Ватан бўйлаб

ВОЛГАГА КЎПРИК СОЛИНДИ

САРАТОВ. Бу ерда Волга дарёсига солинган Европадаги энг йирик автомобиль йўли кўприги тантанали вазиятда қатнов учун очиб қўйилди. Уни 8-кўприкчи отряд, Ленин мукофоти лауреати Г. П. Соловьев раҳбарлигида қурди.

Тантанали маросимда неча ўн минглаб саратовликлар ва Энгельс шаҳрининг меҳнаткашлари қатнашди.

Давлат комиссияси Саратовдаги кўприкни бир кўришдаёқ бинокорлардан «яхши» баҳо билан қабул қилиб олди.

Кўприкнинг асосий конструкцияларини комплекс синовдан ўтказиш ана шу азамат иншоотнинг батамом пишиқлиги ва мустаҳкамлигини кўрсатди.

«ГУЛЛА, СОВЕТ ЛАТВИЯСИ»

РИГА. Улуғ байрам — ўз республикасининг 25 йиллиги арафасида латиш халқи ҳаётнинг ҳамма соҳаларида эришган катта-катта муваффақиятларини алоҳида қувонч ва ифтихор билан нишонламоқда. «Лиесма» нашриёти латиш ва рус тилларида босиб чиқарган «Гулла Совет Латвияси» деган юбилей тўплами ҳам ана шу ютуқлардан ҳикоя қилади. Тўпламга Латвия Коммунистик партия ва ҳукумати раҳбарларининг, олимлар, ёзувчилар, журналистларнинг мақолалари киритилган.

Совет кишиси, совет даври латиш адабиётида ўзининг ёрқин ифодасини топди. Улуғ байрамга бағишлаб дклен гулларнга бурканган Латвия номли шеърлар тўплами ҳам чиқарилди. Бу тўплам чорак аср муқаддам халқ қўлга киритган бахт-саодатни тараннум қилувчи энг атоқли шоирларнинг асарлардан иборат. «Лиесма» нашриёти юбилейга атаб байрам китобларининг сериясини, шу жумладан тарихчиларнинг асарларини, альбомларни, проспектларни нашр қилди.

ҒИЖИМЛАНМАЙДИГАН ГАЗЛАМАЛАР

ВОЛОГДА. Бу ердаги зиғир комбинатда зиғир газламаларни ғижимланмайдиган қилиб чиқарувчи линия ишлай бошлади. Бу — мамлакатда ана шундай газлама тўқийдиган биринчи агрегатдир. Линияга қарийб бир ярим километр узунликдаги газлама лентаси солиб қўйилади. Агрегат бир йил мобайнида олти миллион метр газламани ғижимланмайдиган қилиб беради.

КОМБАЙНЛАР УЧУН

ПОДОЛЬСК (Москва области). Подольск қишлоқ хўжалик машиналари заводи Липецк, Воронеж ва Орёл областларига «СК-3» ғалла комбайнлари учун мўлжалланган икки юз элликта подборшчикни муддатидан олдин жўнатди. Йил бошидан бери корхона ҳосилни алоҳида ўриб, алоҳида янчадиган ана шундай мосламалардан қарийб уч мингта юборди. Мамлакатнинг марказий ва шимолий областларидаги дала меҳнаткашлари учун подборшчикларнинг янги туркуми тайёр қилинмоқда.

«ДУНЁ ТОМИ»ДА

ХОРОГ (Тожикистон ССР). Совет Помирининг 40 йиллиги шарафига тоғли Бадахшон Автоном областининг тоғлиқ қишлоқлари ва район марказларида маданий қурилишнинг кенг программаси амалга оширила бошлайди. Бу программа ўн учта қишлоқ кутубхонаси ва саккизта клубни қуриш ҳамда тўла жиҳозлашни ўз ичига олади. Олисдаги баланд тоғлик қишлоқларда, овулларда ва узоқ яйловларда янги маданият ўчоқлари барпо этилади.

Ҳозир «дунё томи»да 75 та шаҳар ва қишлоқ клуби ҳамда қарийб саккиз юз минг жилд китоб фонди бўлган 122 та кутубхона ишлаб турибди.

МОЛДАВИЯ ҚЎЗИҚОРИНЛАРИ

КИШИНЕВ. «Кишиневский» совхозининг қўзиқоринхонаси ер остида қирқ метр чуқурликка, офтоб тушмайдиган жойга яшириниб олган. Ишлатиб бўлинган тош карьери штольнясининг мана шу ердаги штрекларида қўзиқоринлар ундирилмоқда. Бу қўзиқоринлар ҳаддан ташқари тўйимлидир. Улардан эллик хилдан ортиқ таом тайёрлаш мумкин.

Бригада бошлиғи М. Новоселовани бу ердагилар тегишиб, «Қўзиқорин тоғининг бекаси» дейишади. У, омборга қўзиқоринларнинг дастлабки туркумини топширди. Езги ҳосилни ёппасига йиғиштириб олишга киришилди.

РУС МУЗЕЙИ КАЛИНИН ОБЛАСТИДА

ЛЕНИНГРАД. Давлат рус музейининг коллекцияси халқ санъатининг етмишта асари билан тўлдирилди. Шакли ва нақши оригинал бўлган бу ўймакорлик буюмлари, қадимги ўй-рўзғор ашёлари Калинин областининг колхозчиларидан сотиб олинди.

Ватан маданиятининг қадимги обидаларини ҳисобга олиш ва тўплаш билан шуғулланувчи илмий экспедиция бошқа бир вазифани ҳам бажарди. Рус музейининг автобуси ўзига хос кўчма кўргазма ролини ўтади. Бу кўргазма Старица ва Ржев районларининг қишлоқлари ва дала шийпонларида кўрсатилди. Тасвирий санъат тўғрисида 25 та лекция ва суҳбат ўтказилди.

БИНОКОРЛАР ТУҲФАСИ

ТОШКЕНТ. Республика қурилиш министрлигига қарашли «Главташкентстрой» бош қурилиш бошқармаси бинокорлари етти йилликнинг сўнгги йилини меҳнатда улкан ғалабаларни қўлга киритган ҳолда якунламоқдалар. Ўтган олти ой мобайнида область бўйича катта ҳажмдаги қурилиш-монтаж ишлари бажарилди. Кўпгина корхоналар янги қувватлар билан бойиди.

Биргина «Узбекхлопкомаш» заводи территориясида қад кўтарган янги цехда ҳар йили ярим миллион сўмлик маҳсулот тайёрлаш мумкин. «Узбексельмаш» заводида ҳам шундай улкан цех биноси фойдаланишга топширилди. «Ташкенткабель», «Подъёмник»; «Ташсельмаш» ва бошқа заводларда ҳам янги корпуслар қуриб битказилди. Уларнинг барчаси темир-бетон конструкциялари ва деталларидан қад кўтаргандир. Цехлар кенг ва ёруғ. Меҳнат маданиятини ошириш учун барча қулайликлар яратиб қўйилган бу ерларда.

* * *

Пойтахт бинокорлари ўтган ойлар мобайнида ҳар бири 1480 ўринли бўлган ўнга яқин боғча биносини фойдаланишга топширдилар. 153-қурилиш тресты коллективи қўлидан чиққан 964 ўринли мактабда янги ўқув йилидан бошлаб фарзандларимиз таълим олабошлашади.

Бундай муассасалар фақатгина пойтахтда қад кўтараётгани йўқ. Областимизнинг бошқа шаҳарларида ҳам қатор-қатор мактаб ва боғча бинолари пешма-пеш кичкинтойлар ихтиёрига топширилмоқда. Оҳангаронда 960 ўринли мактаб, 140 ўринли болалар боғчаси ҳозир фойдаланишга тахт бўлган. 6-қурилиш тресты бинокорлари 280 ўринли боғча биносига сўнгги бор пардоз беришаяпти. Унга ҳам яқин кунлар ичида кичкинтойлар кўчиб киришади.

* * *

ОҲАНГАРОН. Кончилар шаҳри жамолини очишда «Узбекшахтострой» қурилиш тресты коллективи алоҳида ғайрат кўрсатаяпти. Сўнгги йилларда трест бинокорларининг қўли билан шаҳарда янги массивлар бунёд этилди. Янги маданий-маиший бинолар фойдаланишга топширилди.

Етти йилликнинг сўнгги йили ҳам бинокорлар учун муваффақиятларга бой йил бўлаяпти. Ўтган олти ойлик план трест бўйича 122,5 процент адо этилди. Кончилар учун ҳаммаси бўлиб 14 минг квадрат метрга яқин турар-жой бинолари қуриб берилди. Янги уйларда ҳовли тўйлари бошланиб кетди.

М. СУЛТОНОВ.

Юқори Чирчиқ маиший хизмат кўрсатиш комбинатининг ходимлари райондаги колхозларда тез-тез бўлиб турадилар. Сартарошхона, пойафзал ремонт қиладиган устахонага мослаштирилган автомобиллар марказдан узоқ аҳоли яшайдиган пунктларга бориб хизмат кўрсатмоқда. Суратда: кўчма сартарошхонанинг «Политотдел» колхозига келган пайтини кўриб турибсиз.

И. Душкин ва Г. Пун фотоси (ЎзТАГ фотохроникаси).

ЯНГИ ЎҚУВ ЙИЛИГА ТАЙЁРМИСИЗ?

БЕКОБОД СЕНТЯБРГА ШАЙ

Совхозда ўтказилган бу йиғилиш одатдаги йиғилишлардан эмас эди. Унга дала соҳиблари эмас, балки область халқ маорифи ходимлари, жамоатчилик вакиллари қатнашдилар.

Ҳа, яқинда I- «Далварзин» совхозида область халқ маорифи бўлимининг кўчма совети бўлиб ўтди. Кун тартибига жуда муҳим масала — Бекобод район ва шаҳар жамоатчилик ташкилотларининг мактабларни янги ўқув йилига барвақт тайёрлаш юзасидан олган социалистик мажбуриятларининг бажарилиши масаласи қўйилган эди.

Хўш, бекободликлар олинган бу мажбуриятни қандай бажаришаяпти? Улар аҳдларига вафо қилишаяптими?

Кўчма советни ўтказишдан олдин область халқ маорифи бўлими томонидан бешта текшириш бригадаси тузилди. Улар жойларда бўлиб, ремонт ишлари билан танишдилар. Янги қурилишларни бориб кўрдилар. Дарсликларнинг тарқатилиши билан қизиқдилар.

Бригада аъзолари хурсанд. Ҳамма иш жойида. Ҳамма мактаблар 1-сентябрга тахт қилиб қўйилган. Янги қурилишларнинг деярли кўпчилиги тугалланган. Айримларида ҳозир сўнгги пардозлаш ишлари олиб борилмоқда.

Текширишлардан сўнг ўзаро фикр алмашиш мақсадида бригада аъзолари I- «Далварзин» совхозининг баҳаво боғига тўпланишди. Область халқ маорифи бўлимининг кўчма совети бошланди.

Йиғилишда биринчи бўлиб Бекобод шаҳар халқ маорифи бўлимининг мудири ўртоқ Ш. Салоҳиддинов сўз олади.

— Мактабларни янги ўқув йилига барвақт тайёрлаш давлат аҳамиятига эга бўлган вазифа, — дейди у. — Мактаблар барвақт тахт қилиб қўйилса, машғулотлар зўр уюшқоқлик билан бошланади. Ўқув-тарбия ишлари нормал олиб борилади. Шунинг учун ҳам шаҳар халқ маорифи ходимлари, кенг жамоатчилик бу масалага жиддий эътибор бердилар. Ремонт ишларига зўр уюшқоқлик билан киришилди.

Ўзингизга айёнки, Бекобод шаҳар ва район жамоатчилиги мактабларни янги ўқув йилига барвақт тайёрлаш юзасидан социалистик мажбурият қабул қилган эди. Бу ажойиб ҳаракат область партия комитети ва ижроия комитети томонидан маъқулланди. Биз олинган социалистик мажбуриятни шараф билан бажардик. Ҳамма мактабларда ремонт ишлари сифатли тамомланди. Бунда кенг жамоатчиликнинг иштироки ва роли жуда катта бўлди.

Нотиқ Ленин номли Ўзбекистон металлургия заводи коллективининг ўз оталиғидаги мактабларга кўрсатаётган ёрдами ҳақида фахрланиб гапирди. Корхона ўз оталиғидаги мактабга ҳар йили яқиндан ёрдам беради. Бу йил ҳам мактаб ремонти ишига яқиндан бош қўшди. Ҳозир завод кучи билан мактабга қўшимча бино қурилмоқда.

— Жамоатчилик — катта куч, — дейди Бекобод район халқ маорифи бўлимининг мудири, республикада хизмат кўрсатган ўқитувчи Қ. Абдувоҳидов сўз олиб.— Районимизда 45 та мактаб ва иккита мактаб ҳузурида интернат мавжуд. Уларни янги ўқув йилига тайёрлашда жамоатчилик катта ёрдам берди. 1-«Далварзин» совхози ўз территориясидаги еттита мактабни сифатли ремонт қилди. Бу ишда совхоз директори ўртоқ Й. Иброҳимов айниқса жонбозлик кўрсатди. «Чаноқ» совхози (директори ўртоқ К. Тўрақулов) ҳам мактаблардан оталик ёрдамини аямаётир. Совхоз бешта мактабни сифатли ремонт қилиб берди ҳамда 12 хонали қўшимча синф қурди.

Бу ерда ўқитувчи кадрлар тўғрисида ҳам катта ғамхўрлик қилинмоқда. Бу йил 130 ўқитувчига мўлжалланган 50 квартирали ётоқхона қад кўтарди.

Жамоатчиликнинг ёрдами натижасида давлат томонидан ремонт ишлари учун ажратилган маблағлар тежаб қолинди. Ҳозир бу маблағлар ҳисобига 27 та қўшимча синф хоналари қурилмоқда. Шулардан 12 таси битказилди. Қолганлари 1- сентябргача фойдаланишга топширилади.

Шундан сўнг текшириш бригадалари бошлиқларига сўз берилади.

Олмалиқ шаҳар халқ маорифи бўлимининг мудири ўртоқ И. Усов бошлиқ бригада аъзолари Бекобод шаҳридаги бирнеча мактабларни бориб кўрдилар. Уларни кўп йиллардан бери бинолари сифатли сақланиб, ремонт қилмай келинаётган мактаблар қизиқтирди. Бу ўринда биринчи мактабни мисол қилиб кўрсатиш мумкин. Бу йил шаҳарда ўқитувчилар ва болаларнинг ёзги дам олиши кўнгилдагидек ўтмоқда. Шаҳардаги мавжуд ҳамма мактабларда дам олиш майдончалари ишлаб турибди. Ўртоқ И. Усов ана шулар ҳақида гапириб берди.

Текшириш бригадасининг бошлиғи, Янгийўл шаҳар халқ маорифи бўлимининг мудири ўртоқ И. Рихсибоев райондаги 23, 27, 36 ва бошқа мактабларда бўлганлигини ва бу ерларда биринчи сентябрга қизғин тараддуд кўрилаётганлигини ҳикоя қилиб берди. Шуниси муҳимки, деди у, мактаблар дарсликлар билан тўла таъминланган. Керакли ёқилғиларнинг ҳаммаси ташиб келтирилган.

Йиғилишда текшириш бригадаларининг бошлиқлари — Янгийўл район халқ маорифи бўлимининг мудири Б. Тошматов, Ўрта Чирчиқ район халқ маорифи бўлимининг бош инспектори В. Кан ўртоқлар ҳам сўзга чиқдилар.

Область халқ маорифи бўлимининг мудири ўртоқ И. Парсаев область мактабларида ремонт ишларининг бориши тўғрисида тўхталди.

Бекобод район партия комитетининг биринчи секретари ўртоқ М. Нуъмонов ўз ваъдаларига вафо қилган жамоатчи ташкилотларнинг жон куйдириб ишлаганликларини таъкидлаб ўтди. Бу ажойиб ташаббус районимизда бундан кейин ҳам давом эттирилади, дейди нотиқ.

Кўчма советда Ўзбекистон ССР маориф министрининг ўринбосари ўртоқ С. Розиқов нутқ сўзлади.

Кўчма совет бекободликларнинг мактабларни янги ўқув йилига беками-кўст тахт қилиб қўйиш юзасидан олган социалистик мажбуриятларининг муваффақиятли якунланганлигини хурсандчилик билан қайд қилди.

ҚИШЛОҚЛАРИМИЗ ОБОД ВА ОЗОДА БЎЛСИН

КПСС Марказий Комитетининг март Пленуми моддий бойликлар ратаётган одамларга янада яхшироқ шароит яратиб бериш, уларга тинмай ғамхўрлик қилиш йўлларини кўрсатиб берди.

Ҳозир барча жойлардаги сингари бизнинг колхозда ҳам бутун ишлар колхозчиларнинг моддий манфаатдорлигини кўзда тутиб уюштирилди. Ҳисоб-китоб ишлари хўжалик ҳисобига кўчирилди. Колхозчиларимиз олган ҳосиллари, етиштирган маҳсулотлари миқдорига қараб ҳақ оладиган бўлдилар. Улар ҳам энди худди шаҳардаги ишчи ва хизматчилар сингари ҳар ўнбеш кунда ойликларини олишиб туришибди. Шунинг учун ҳам бу йилги ишларимиз аввалги йилларга қараганда уюшқоқлик билан олиб борилпяти.

Колхозимизда 1188 гектар пахта майдони бор. Шундан 388 гектари шартли суғориладиган ерлардан иборат. Шунга қарамай, колхозчиларимиз ҳар гектар ерда пландаги 20 ўрнига 23 центнердан пахта етиштириш, давлатга бу йил 2400 тонна пахта сотиш учун курашмоқдалар. Чунки улар партия ва ҳукуматимизнинг қишлоқ меҳнаткашларига қилаётган катта ғамхўрликларини жуда яхши тушунадилар ва ундан баҳраманд бўлмоқдалар.

Март Пленуми қарорлари ҳар бир колхозчининг дилига жо бўлиб қолган. Пленумдан кейин катта фойда кўрабошладик. Масалан, қишлоқ хўжалик маҳсулотларининг харид нархи ошганлиги туфайли бу йил ўтган йилга нисбатан шоли, гўшт, жун, сут ва бошқа маҳсулотлардан 54090 сўм кўп даромад олинади. Қишлоқ хўжалиги солиғи камайганлиги туфайли 19829 сўм пул колхозимизда қолади. Бундан ташқари давлат колхозимизнинг 129 минг сўм эски қарзини кечиб юборди. Шундай қилиб, ҳозир хўжалигимиз иқтисодий жиҳатдан катта фойда кўрди ва мустаҳкамланиб олди.

Мана, шу ғамхўрликларни кўриб-билиб турган колхозчиларимиз партия ва ҳукуматимиздан чексиз миннатдор бўлган ҳолда меҳнат қилмоқдалар.

Партиямиз бизга доимо одамларга ғамхўрлик қилишни ўргатяпти. Уларга қулай иш шароити ва маданий-маиший шароит яратиб беришни талаб қиляпти. Бу соҳада кейинги йилларда колхоз правлениеси бир қатор тадбирларни амалга оширди. Масалан, бизда Қорақудуқ деган қишлоқ бор. У ер жуда чет, деярлик турар-жой йўқ эди. Мана шу ерга 70 хонадон учун янги уй, болалар учун мактаб қурилди. Обод, кўркам, янги мевазор қишлоққа айлантирилди.

Бу йил қишлоқларимизни янада обод қилиш учун ҳаракат қилаяпмиз. Икки қаватли мактаб, ҳаммом, водопровод, тўртта дала шийпони, ўғит омбори, ёзлик кинотеатр қуриш, Қорақудуқ қишлоғини электрлаштиришни планлаштирганмиз. Ҳозиргача 2 та дала шийпони қурилиб бўлинди. Қорақудуқ қишлоғига электр симлари тортилди. Водопровод қуриш ишлари бошланди.

Кўриниб турибдики, қишлоқларимизнинг қиёфаси ўзгариб боряпти, тобора файзли бўлаяпти.

Бироқ кишиларга ғамхўрлик қилиш фақат шулардан иборат эмас. Қишлоқларда соғлиқни сақлаш, озодалик ишларига ҳам эътибор бериш кишиларга ғамхўрлик қилишнинг ёрқин намунасидир. Яхши уйлар, асфальтли кўчалар бўлса-ю, ҳамма ер ифлос ҳолда тозаланмай ётаберса, янги қишлоқларимизни эски қишлоқлардан фарқи бўлмайди. Қишлоқларимиз сердарахт, мевазор ҳовлиларимиз доим тоза, озода ва сув сепилган бўлсин. Кўрган кишиларнинг баҳри-дили очиладиган, ҳавас қиладиган бўлсин. Энди мана, шу соҳада ҳам жиддий кураш бошлаш пайти келди.

Ўзбек халқининг яхши одатларидан бири озодалик. Уларнинг эрталаб туриб биринчи қиладиган ишлари ҳовлини, кўчаларни супуриб сув сепиш бўлади. Лекин баъзи жойларда мана шу одат унутиляпти. Биз мана шунга қарши кураш бошладик. Қишлоғимиздаги ҳар бир хонадонда яшовчи кишилардан ўз ҳовлисини, кўчаларини, ариқ бўйларини тозалаб туришни талаб қиляпмиз. Кўча деворларини оқлаш тадбирларини кўряпмиз. Чунки озодалик учун кураш колхозчиларимизнинг соғлиги учун курашдир.

Қишлоқларда ҳам ҳозир докторхоналар, медицина муассасалари бор. Уларда кўпгина медицина ходимлари ишламоқдалар. Қишлоқларда озодалик, тозалик учун курашда мана шу ўртоқлар бош бўлишлари керак. Бироқ улар очиқ айтиш керакки, ҳозирча ўз соҳаларига доир бўлган бу ишларга етарли эътибор бермай келаяптилар.

Қишлоқларда чинакам маданий ҳаёт учун курашни бошлайлик. Қишлоқларимиз гўзал, кўркам, озода, хушманзарали, сердарахт, сермева ва сўлим бўлсин.

Мирзааҳмад ҲАЙИТБОЕВ,
Бўка районидаги «Партия XX съезди» колхозининг раиси.

Бу йил областимиз боғларида мевалар ҳар қачонгидан ҳам мўл бўлди. Бозорларимиз колхоз-совхозларнинг дўконлари олча, ўрик, шафтоли, олма каби турли-туман ширин-шакар мевалар билан тўлди. Бу шаҳарлик дўстларимизни жуда хурсанд қилаяпти. Улар боғбонларга чин кўнгилдан раҳматлар айтишаяпти.

Калинин районидаги «XX партия съезди» колхозининг боғларини айлансангиз хузур қиласиз. Шу боғлар қўйнидан сира кетгингиз келмайди. Мевалар ғарқ пишган, ҳаммаёқ тўкин-сочин, ҳосили мўллигидан мевали дарахтларнинг шохлари қуйи эгилган. Боғбонлар ҳар туп дарахтдаги меваларни эҳтиёт қилиб сақлаш учун курашишяпти. Эгилган шохларга тирговичлар қўйиб, меваларининг тўкилишига ва шохларнинг синишига йўл қўйишмаяпти. Колхозда эртапишар ёз нози-неъматларини ўз вақтида териб олиб аҳолига етказиб бериш учун астойдил ҳаракат қилинаяпти. Айниқса, ҳозир «Белий налив» навли олмаларни териб олиш қизғин бораяпти. Боғбонлар ҳар гектар боғдан пландаги 3,5 ўрнига 8 тоннадан олма йиғиштириб олмоқдалар. Суратда сиз миришкор боғбон Абдулла Акбаровнинг ғарқ пишган меваларни узиб яшикка жойлаётганлигини кўриб турибсиз.

К. Розиқов фотоси.
(ЎзТАГ фотохроникаси).

ФОТОЛАВҲАЛАР

Чорва туёғини кўпайтириш, кўп ва арзон ёғ, гўшт, сут етиштириш учун курашаётган илғор колхоз ва совхозларнинг чорвадорлари энг аввал озуқа базасини мустаҳкамлашга эътибор беради. Кўплаб силос тайёрлайди. Етарлича беда, дағал ем-хашак ғарамлайди. Ана шундагина чорва моллари қишдан соғлом чиқади, маҳсулот кўпаяди. Оқҳўрғондаги Свердлов номли колхоз чорвадорлари ана шунга яхши тушунганлари ҳолда бу йил ем-хашак тайёрлашга катта эътибор бермоқдалар. Бу соҳага етарлича куч сафарбар этилган. Улар ғаниммат кунлардан тўла ва унумли фойдаланиб пичан ўришни ва ғарамлашни кучайтирмоқдалар. Суратда: пичам ўриш пайти.

М. Ларионов ва Қ. Тошпўлатов фотоси.

ҒАЛЛА ЎРИМИ СУСТ

Ўрта Чирчиқ районидаги Тошкент наслчилик совхозининг ўртоқ Эрмат Жўраев бошлиқ ғаллачилик бўлими ишчилари юқори агротехника қоидаларига қатъий риоя қилиб ишладилар ва катта майдонларда буғдой ва арпадан мўл ҳосил етиштирдилар. Лекин, афсуски, ғалла ўрим-йиғими ишларининг унуми мутлақо талабга жавоб бермаяпти. Совхоз раҳбарлари ва мутахассислари ғаллани оби-тобида ўриб-йиғиб олиш учун бор имкониятлардан қониқарсиз фойдаланишмоқда. Белгиланган график бўйича ҳар бир комбайн билан кунига ўрта ҳисобда 8 гектар майдондаги ғалла ўриб-йиғиб олиниши лозим эди. Амалда эса уч комбайн 18 кун ичида атиги 105 гектар майдондаги арпани ўриб олди. Хўш, бунга сабаб нима? Сабаби шуки, комбайнлар 5-10 кунлаб ишламай, туриб қолди. Совхоз раҳбарлари уларга зарур бўлган запас қисмларини ўз вақтида етказиб беришга эътибор қилишмади. Шунинг учун ҳам ўрим-йиғим суръати жуда сусайиб кетди. Агар ҳозирги суръат давом этадиган бўлса қолган майдонлардаги ғалла қачон ўриб олинади. Наҳотки, шундай ачинарли аҳвол совхоз раҳбарларини ташвишга солмаса?!

Т. ШЕРАЛИЕВ.

ЛУБЗОРЛАР ЯШНАЯПТИ

Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Ан Вон Сун бошлиқ лубкорлик бригадасига коммунистик меҳнат бригадаси номи берилганига тўрт йил бўлди. Бригада лубкорлари бу юксак номни ҳамиша пок сақлаб келмоқдалар. Юқори Чирчиқдаги машъал «Политотдел» колхозида коммунистчасига яшаш ва ишлаш намуналарини кўрсатаётган бу бригадаси коллективи бутун колхозга машъал бўлиб порлаяпти.

Бирор йил йўққи, бригада лубкорлари ўз сўзларининг устидан чиқмаган бўлсинлар. Бу йил уларга 3-бригаданинг кам ҳосилли ерларидан қўшиб берилди. Ҳозир 308 гектар майдонда «кўк олтин» етиштирилмоқда. Гектар бошига кам деганда 170 центнердан каноп пояси олиш юзасидан социалистик мажбурият қабул қилинган.

— Каноп ҳосилдорлигини бундай юқори даражага кўтариш учун шу кеча-кундузда лубкорларимиз бутун куч ва имкониятларини ишга солмоқдалар, — дейди бригада бошлиғи ўртоқ Ан Вон Сун, — биз айниқса механизаторлардан Ли Мен Юр, Тимофей Хван, Константин Югай, Дмитрий Ким ўртоқларнинг ишидан мамнун бўлаяпмиз. Улар қатор ораларини сифатли культивация қилишда ва экинни тўйдириб озиқлантиришда кўнгилдагидек ишлашяпти.

Райондаги «Ўзбекистон» колхозининг ўртоқ Борис Хан бошлиқ бригадаси лубкорларининг иши ҳам мақтовга сазовордир. Ҳозир экининг бўйи одамнинг бўйи билан баравар бўлиб қолган. Лубзорлар ўз вақтида суғорилаётгани ва культивация қилинаётгани туфайли кун сайин яшнаяпти. Ўсимлик икки марта озиқлантирилди. Механизаторлар сўнгги культивацияни ҳам муваффақиятли тугалладилар. Гектар бошига ўтган йилги 158 центнер ўрнига кам деганда 165 центнердан «кўк олтин» етиштиришга бел боғлаган бу бригада лубкорлари ўз мақсадларига эришиш учун кун сайин кучга-куч, ғайратга-ғайрат қўшмоқдалар.

И. ХОЛТУРСУНОВ,
М. ТУРСУНОВ.

ИНСОН МАДҲИ

Москвадаги IV халқаро кинофестиваль энг оммавий ва энг муҳим санъат аҳлларининг мисли кўрилмаган улкан анжумани сифатида зўр муваффақият билан ўтмоқда. Фестивалда иштирок этаётган 60 га яқин мамлакат кино санъати ва ишлаб чиқариши вакилларидан иборат жуда кўп арбоблар ҳозирги даврда кино санъати ходимлари олдида турган энг муҳим масалаларни муҳокама қилмоқдалар. ЮНЕСКО статистлари берган маълумотларга қараганда, ер юзида ҳар йили 164 кино фестиваль бўлар экан. Ўтган йили Совет Иттифоқи кино ходимлари шундай фестиваллардан 44 тасида иштирок этган. Лекин Москвада бўлиб ўтаётган кино ходимларининг бу форуми фестиваллар ичидаги энг йириги, энг олижаноби ва энг қизиқарлисидир. Фестиваль «Кино санъатида гуманизм, халқлар ўртасида тинчлик ва дўстлик учун» деган олийжаноб шиор остида ўтмоқда. Бу шиор турли маслак ва турли ижодий услубга мансуб бўлган санъаткорларни бирлаштирмоқда. Фестиваль кунларида содир бўлаётган учрашувлар, диспутлар, матбуот конференциялари, кино ярмаркаси, шунингдек, кино юлдузлари ва продюсерлар, режиссёр ва операторларнинг ўзаро суҳбатлари, баҳслари, тўпланган бой тажрибани ўртоқлашиш, ижодиётнинг янги-янги уфқларини очиш, санъаткорларни янада яқинлаштириш, инсоният саодат йўлида ижодий ҳамкорликни кучайтириш учун кенг имкониятлар очиб беради.

Бу кино фестивалнинг яна бир фазилати шундаки, унда жаҳоннинг энг кўзга кўринган санъаткорлари актив иштирок этмоқдалар. Жумладан, фестивалнинг бадиий фильмларга баҳо берувчи жюри ҳайъатида Сергей Герасимов, Марина Влади, Кийохико Усихара, сингари машҳур режиссёр ва артистлар билан бирга ўзбек совет кинематографиясининг таниқли арбоби Комил Ёрматовнинг ҳам бўлиши қувончлидир. Фестивалда жаҳон кинематографиясининг энг яхши асарларидан 30 га яқин бадиий фильм ҳамда кўплаб қисқа метражли, ҳужжатли, илмий-оммабоп фильмлар намойиш қилинмоқда. Шунингдек, ҳарбир мамлакат санъаткорлари бирнечтадан фильмни конкурсдан ташқари пойтахт томошабинларига кўрсатмоқдалар. Бу эса, фестиваль программасини жуда қизиқарли ва ранг-баранг қилиб юборган.

Фестивалда Совет Иттифоқи кинематографистлари иккита бадиий фильм билан иштирок этмоқдалар. Фестиваль очилиши куни грузин кинематографистларининг янги йирик асари «Солдатнинг отаси» бадиий фильми намойиш қилинди. Атоқли режиссёр Сергей Бондарчук кўп йиллардан бери Лев Толстойнинг машҳур ўлмас романи «Уруш ва тинчлик» асарини экранлаштириш устида самарали иш олиб бормоқда. Тўрт серияли, кенг форматли бу тарихий кино эпопеянинг дастлабки икки серияси яқиндагина битди. Фестиваль қатнашчилари бу йирик асарнинг «1805 йил» ва «Наташа» деб номланган серияларини биринчи бўлиб кўриш шарафига муяссар бўладилар.

Фестиваль программасини бошлаб берган «Солдатнинг отаси» бадиий фильми жаҳон кинематографлари ва томошабинларининг диққат марказида турибди. Фильм намойиш қилинаётган пайтда залда 12 марта янграган кучли қарсаклар узоқ овацияга айланиб, бу реалистик асарнинг таъсир кучи нақадар зўр эканлигидан далолат берди. Машҳур кино арбоблари ёш грузин кино режиссёри Резо Чхеидзенинг бу янги асарига ва айниқса фильмда бош ролни ижро этган артист Серго Захариадзе санъатига мафтун бўлганликларини изҳор қилмоқдалар. «Менимча, фестиваль очилишида қўйилган «Солдатнинг отаси» фильми фестивалнинг олижаноб шиорига жуда мос келади» — дейди польшалик таниқли кино режиссёр Ванда Якубовская. — Мен актёр Серго Захариадзега қойил қолдим. У улкан трагик ҳамда комик актёрдир.

«Кимсиз доктор Зорге» бадиий фильмида бош ролни ижро этган Ғарбий германиялик артист Томас Хольцман ўз таассуротларини бундай ифода қилади:

«Фестиваль экранини биринчи бўлиб ёритган «Солдатнинг отаси» кино лентаси Совет Иттифоқида ишланган. Шундай қилиб, мезбонлар бутун фестивалга руҳ бердилар. Мени бош роль ижрочиси Серго Захариадзе санъати мафтун этди. У ажойиб актёр».

Бу асарнинг, хусусан бош қаҳрамон образини яратган артистнинг бундай катта муваффақият қозонаётганлиги бежиз эмас, албатта. «Луиджа Магдана», «Бизнинг ҳовлимиз» фильмлари билан томошабинлар доирасига кенг танилган режиссёр Резо Чхеидзе бу асарда жуда катта ижтимоий темани, совет кишиларининг ватанпарварлигини, уларнинг инсоний фазилатларини ва уруш туфайли улар бошига тушган фожиаларни ниҳоятда усталик билан таъсирли акс эттираолди.

Фильм қаҳрамони Георгий Махарашвили оддий грузин деҳқони, ёши бир ерга бориб қолган миришкор боғбондир. Дафъатан у ўғлининг яқин шаҳарларнинг бирида ярадор бўлиб ётганини эшитиб, йўлга чиқади. Унинг бошига кўпгина саргузаштлар тушади, госпиталма-госпиталь, шаҳарма-шаҳар юриб, жигаргўшасини излайди. Сўрай-сўрай, жангларда қатнашиб, Германиягача боради. Висол дамлари яқинлашиб қолганда, фалокат юз беради. Кўп қаватли бино учун бўлаётган шиддатли ва омонсиз жангда ногаҳон ўғлининг товушини эшитиб қолган ота, бисотидаги энг таъсирли юрак сўзларини, оталик меҳри билан суғорилган эркалаш, сўкиш, чандиш ва ёлборишларни айтиб, ўғлини бағрига чорлайди. Аммо даҳшатли, беомон душман ўқи отасига талпинган болани нобуд этади. Шу ўртада юз берган даҳшатли фожиа жуда ибратли, ниҳоятда аянчли ва таъсирли бўлиб, ҳар қандай дидаси қаттиқ томошабиннинг ҳам юрак-юракларини ўртаб юборади. Эпизод шу қадар зўр ишланганки, бу воқеаларни томошабин худди ҳужжатли кадрларда кўргандек ҳис қилади. Айниқса, шу дамдаги отанинг ёш боладек ўзини йўқотиб қўйиб, алланималарни гапириб сўзлаши, ўқ ёмғирига ҳам писанд қилмай, зинадан-зинага чиқиб юқорига интилиши, панага ўтиб, яна гап очиши, — буларнинг ҳаммаси чуқур инсоний ҳисларнинг реалистик жилвасидир. Бунда зўр эҳтиросли артист Серго Захариадзенинг ички туйғуларни талқин қилишдаги юксак маҳорати ва қалби гўзал ва инсоний туйғуларга тўла эканлиги яққол кўриниб турибди.

Асарда Георгий Махарашвили намоён бўлган кадрлар зўр эҳтирос билан постановка қилинган. Унинг умр йўлдоши билан аччиқ-чучик гапларни айтиб, ҳайрлашиши, госпиталга келиб, ҳаммани жон-ҳолига қўймай, ўз тилида алланималарни айтиб, излаб юриши ва ҳусусан жангчи солдатлар тўпига кириб, урушларда қатнашиши, ҳамроҳи ёш йигит Арказийнинг вафотидан қайғириши, ёш боладек бўзлаши каби қатор эпизодлар ниҳоятда ҳаққоний ва таъсирлидир. Бу эпизодларни кўриб, ҳаяжонланмаслик, таъсирланмаслик, кулмаслик, қайғурмаслик, изтироб чекмаслик мумкин эмас.

Георгий Махарашвили хизмат қилаётган қўшинлар бир шаҳарга бориб қоладилар. Шунда у бир қисми пайҳон этилган узумзор боққа дуч келади. У ҳарбир туп токни авайлаб, пайпаслаб, парваришлаб, алланималарни сўзлаб, унга берилиб кетади. Бунда артист ўз қаҳрамонининг ички дунёсини очиб бериш учун ранг-баранг бўёқларни усталик билан топабилган. Айниқса унинг токзорни пайҳон қилган ёш танкистлардан дарғазаб бўлиб, уларни сўкканлиги, ҳатто урганлиги эпизоди чинакам деҳқоннинг қалб ҳароратини ниҳоятда моҳирона очганлигини кўрсатиб турибди. Георгий ўғлининг вафотидан сўнг чуқур қайғуга ботиб дунёдан қўл силтаб кетмайди. Балки у ғолиб армия сафларида яна мардона қадам ташлайди, ўғли Совет Иттифоқи Қаҳрамони старший лейтенант Годордзи Махарашвили танклари ўтган ерларда мағрур одим ташлаб, виқор билан олга боради.

Фильм авторлари сценарист Сулико Жгенти, режиссёр Резо Чхеидзе, бош операторлар Лев Сухов ва Арчил Филиппашвили ўртоқлар грузин халқи вакилларининг иккинчи жаҳон урушидаги иштирокини, унинг асл ўғиллари қандай жанг қилганликларини ҳаққоний тасвирловчи кинолента яратар эканлар, унда касбикорига, табиатига урушқоқлик бутунлай ёт бўлган деҳқон қалбининг покиза ва гўзаллигини очиб беришни, совет кишиларининг фашизмни енгишда кўрсатган жасоратини акс эттиришни мақсад қилиб қўйганлар. Ижодий группа бу вазифанинг уддасидан чиққан. Бунда ижодий диапозани ниҳоятда кенг бўлган оташ қалбли моҳир санъаткор Серго Захариадзенинг моҳорати ҳал қилувчи роль ўйнаган. Шунинг учун ҳам бу артистнинг мазкур фильмдаги иши ҳар қанча таҳсинга сазовордир.

Маҳмуд ЯҲЁЕВ.

КИНО

УЗБЕКИСТОН КП МК XIII ПЛЕНУМИ ҚАРОРЛАРИ АМАЛДА

ЎРНАК ОЛИНГ

— Бу йилги режаларимиз ҳақида маслаҳатлашиб олсак, — деб гап бошлади маҳалла комитетининг раиси ўртоқ Н. Назаров йил бошида ўтказилган йиғилишлардан бирида. У гапида давом этиб, аввал ўтган йилги ишларга қисқача якун ясади. Кейин бу йилги маҳалла аҳолиси ўртасида олиб бориладиган сиёсий-тарбиявий ишлар ҳақида батафсил тўхтади. Сўнг: — маҳалламиз аҳолисининг ўз кучи билан иккита магазин ва кутубхона қурсак, нима дейсизлар? — деб ўртага таклиф ташлади.

Маҳалла комитети раисининг таклифи йиғилиш иштирокчиларига маъқул тушди. Улар бу ишни амалга оширишнинг аниқ йўлларини белгилаб олишди.

Район Советн ижроия комитети маҳалла жамоатчилигининг бу ташаббусини маъқуллади. Икки магазин ва кутубхона учун маҳалла территориясидан жой кўрсатиб берди ва бу қурилишларга зарур миқдорда бинокорлик материаллари ҳам ажратди.

Шу кунларда маҳалла аҳолиси магазин ва кутубхона биноси қурилишини бошлаб юборган. Биров ғишт қуйса, иккинчиси девор кўтармоқда, бошқаси эса ёғоч чопмоқда. Хуллас кимнинг қандай ҳунари бўлса, ишга солаётир. Айниқса Ҳусан Усмонов, Иван Фёдоров, Садриддин Толипов ва Абдуғаффор Абдусатторов каби ўртоқлар бўш вақтларида ана шу бинолар қурилишида актив қатнашмоқдалар. Улар учала бинони шу йил Улуғ Октябрь революцияси байрамигача фойдаланишга топширишмоқчи.

Бундан 2—3 йил илгари биронта планли уй-жой бўлмаган бу маҳаллада, ҳозир 700 дан ошиқ уй-жой биноси қад кўтарди. Бундан ташқари бир мактаб-интернат, саккиз йиллик мактаб бор, ҳамом, магазин ҳамда аҳолига маиший хизмат кўрсатадиган пунктлар ишлаб турибди.

Аҳолининг ўз кучи билан қурилган клубда шу кунларда турли сиёсий-оммавий тадбирлар ўтказилмоқда. Медпункт эса беморларга хизмат кўрсатмоқда. Маҳалла янги бўлишига қарамай жамоатчиликнинг актив ёрдамида тўла электрлаштирилди ва водопровод ўрнатилди. 15 минг квадрат метрдан кўпроқ тротуарга асфальт ётқизилди.

Жамоатчилик қўли билан кўча чеккаларига 50 минг тупга яқин мевали ва манзарали дарахт кўчатлари ўтқазилди. Бу йил эса дарахтлар мева бермоқда. Ўтган беш ой ичида маҳалла аҳолисининг ўз кучи билан 180 квадрат метр йўлка текисланди. 4800 квадрат метр кўчага шағал тўкилди. 11700 метр узунликдаги ариқ-зовурлар тозаланиб, транспорт ўтадиган 2 та кўприк қурилди.

Ободончилик ишларининг қизғин олиб борилишида маҳалла комитети 48 коммунистни ўз сафига бирлаштирган. Уставдан ташқари партия ташкилоти, хотин-қизлар совети ташаббускор бўлмоқда. Улар ободончилик ишлари билан бир қаторда маҳалла аҳолиси ўртасида сиёсий-тарбиявий ишларни ҳам ҳар томонлама кучайтиришяпти. Турли темаларда лекция ва суҳбатлар уюштириб туриш учун беш кишидан иборат лекторлар группаси тузилган. Бу группа маҳаллада яшовчи турли соҳа мутахассисларидан 20 дан ортиқ кишини бирлаштирган. Жамоатчи лекторлар ўтган беш ой ичида маҳалла клубида ҳар хил темаларда 32 марта лекция ўқишди.

Маҳаллада айниқса эскилик сарқитларига қарши кескин кураш бошланган. Тўйлар янгича ўтказилмоқда. Бундай йиғилишларга маҳалланинг тўй комиссияси бошчилик қилади. Ўз фарзандини уйлантирадиган ёки қизини узатадиган киши энг аввал тўй комиссиясига учрашади. Комиссия эса маҳалла қариялари билан маслаҳатлашиб тўй кунини белгилайди, тўйбошиларни тайинлайди.

Тўйларда тўққиз-тўққиз бериш, нонушта тортиш, никоҳ ўқитиш, қалин бериш каби ҳам донхонани, ҳам кармонни қуритадиган эскилик сарқитларига бу маҳаллада барҳам берилган.

Айниқса, бу йил ўтказилган А. Жамолов билан К. Аҳмаджонова, М. Хонбобоев билан Р. Маҳсумова, Р. Аъзамхўжаев билан Г. Аъзамхўжаеваларнинг комсомол тўйлари маҳалламиз аҳолисида ҳам, қўшни маҳалла вакилларида ҳам яхши таассурот қолдирди.

Маҳалла жамоатчилиги мактаб ёшидаги болалар тарбиясига ҳам кўп эътибор бермоқда. Уларнинг ёзги каникул даврида ўз вақтларини қувноқ ўтказишлари учун маҳалла клубида теннис, шахмат-шашка тўгараклари ташкил этилган. Футбол, волейбол каби спорт турлари бўйича қўшни маҳалла командалари билан учрашувлар ўтказилиб турибди.

Яқинда маҳалла жамоатчилиги тўпланишиб, ободончилик, сиёсий-тарбиявий ишларни янада яхшилаш учун қўшни 2-Кисловодский маҳалласи аҳолисини социалистик мусобақага чақирди ва мусобақа шартларини муҳокама қилди. 2-Кисловодский маҳалласи аҳолиси вакиллари мусобақа шартларига қўшилишди.

Пойтахтнинг Киров районидаги Карл Маркс маҳалласи жамоатчилигининг Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитети XIII пленуми қарорларини амалга оширишда кўраётган амалий тадбирлари, ибратли ишларини район Совети ижроия комитети муҳокама этиб, маъқуллади. Киров район Совети ижроия комитети Карл Маркс маҳалласи жамоатчилигининг тажрибасини райондаги бошқа маҳаллаларга ҳам ёйиш ҳақида қарор қабул қилди.

А. МИРЗААҲМЕДОВ.

ЖАМОАТЧИЛИК КУЧИ БИЛАН

Октябрь районидаги «Пахтакор» маҳалласининг территорияси кейинги уч-тўрт йил мобайнида таниб бўлмас даражада ўзгариб кетди. Унинг чиройи тобора очилмоқда. Марс, Қуёш нури кўчалари асфальтланди, водопровод шохобчалари кенгайтирилди.

Жамоатчилик кучи билан катта чойхона, клуб ҳамда магазин қуриб битказилди.

Хотин-қизлар Совети фаол ишламоқда. Яқинда клубда хотин-қизлар йиғилиши бўлиб ўтди. Маҳалла аҳли 81-мактаб ўқитувчиси Г. Газизова, 6-поликлиниканинг врачи Ж. Раҳимовнинг ёзги каникул даврида болалар тарбияси, уларнинг саломатлигини сақлаш тўғрисидаги мазмунли суҳбатларини тинглади. Совет «Хотин-қизлар овози» деворий газетаси мунтазам чиқиб турибди.

Илгари бирор киши тўсатдан оғриб қолса, беморни поликлиникага олиб боришарди. Энди ундай қилинмайди. Чунки маҳалла оқсоқоллари медпункт биноси қуриб бердилар. Бу медпункт 6-поликлиниканинг врач ва ҳамширалари галма-галдан навбатчилик қилишади. Беморга бепул дори-дармон билан биринчи ёрдам кўрсатилмоқда. Врачлардан Ж. Раҳимов, Ф. Каримоваларнинг хизматидан маҳалладагилар хурсанд.

Шу ишларнинг ҳаммаси жамоатчилик асосида маҳалла аҳлининг бевосита иштироки билан бўляпти. Кечқурунлари клубда кинофильмлар кўрсатилаётир. «Ҳаётбахш ўлим», «Инсон тақдири» каби бадиий фильмларни кўплаб кишилар томоша қилдилар.

Д. ИКРОМОВА,
ТошДУ лаборанти.

ҚИСҚА САТРЛАРДА

ЯНГИ ОШХОНА

Пойтахтнинг Киров район, Носиров кўчасидаги янги ошхонада бирйўла 120 дан ортиқ хўранда овқатланиши мумкин.

СТУДЕНТЛАР УЧУН

Тошкент алоқа электротехника институтида 1084 студент билим олмоқда. Институтда студентлар учун барча шароит муҳайё. Бу ерда 600 ўринли ётоқхона бўлишига қарамай, яқинда яна 400 кишилик тўрт қаватли ётоқхона қурилиб, фойдаланишга топширилди. Янги ётоқхонада ошхона, сартарошхона, кийим тикиш ва алоқа бўлимлари ҳам бор.

С. СУЛТОНОВ.

Дунё воқеалари

ПЛАНЕТА ОВОЗИ

ТАРИХНИНГ ЭНГ ҚОРА КУНЛАРИДАН БИРИ

БИРИНЧИ АТОМ ПОРТЛАШИНИНГ 20 ЙИЛЛИГИГА

□ □ □

1945 йил июль. Европа қитъасида иккинчи жаҳон уруши бўронларининг тинганига атиги бир неча ҳафта бўлган. Потсдамда, Сесилиан — Хоф саройида «Катта учлик» — СССР, АҚШ ва Англия ҳукуматлари бошлиқларининг конференцияси давом этарди.

Кучли муҳофаза кузатувида океан ортидан Потсдамга АҚШ президенти Трумэн учун маҳфий конверт олиб келган махсус самолёт ерга қўнганида конференция ишининг бешинчи куни эди (у 17 июлда очилган эди). Конверт ичидаги шундай бир нарса эдики, уни жўнатувчилар ҳатто шифр билан телеграф орқали хабар қилишга ҳам ишонмадилар. Президент бу хабарни ниҳоятда сабрсизлик билан кутаётганлигига ва бу хабар унинг «Катта учлик» конференциясидаги мавқеини маълум даражада белгилашига қарамай, телеграфдан фойдаланилмади.

Мана, ниҳоят Трумэн ўта маҳфий ҳужжатни ўқиб чиқади. Шундан сўнг мамнун ва одатдагига қараганда ўзига кўпроқ ишонган ҳолда Сесилиан-Хоф саройига равона бўлади. Эртасига у олинган ҳужжат билан Англия бош министри Черчилни таништиришга қарор қилади. Ана шунда Англия бош министри ҳужжатни унга олиб келган АҚШ мудофаа министри Стимсонга ҳаяжон билан «Президент русларга нимага рози-ю, нимага рози эмаслигини қатъий қилиб айтди ва умуман ана шу мажлисда ҳукмронлик қилди» деган эди. АҚШ президенти океан ортидан олинган ўша махфий ҳужжатга суяниб конференцияда ўзини шундай тутган эди.

Трумэнга махсус самолётда олиб келинган конвертда Нью-Мексико штатининг Аламогордо деган саҳро районида 1945 йил 16 июлда биринчи атом бомбаси синови муваффақиятли ўтганлиги тўғрисида генерал Гровснинг доклади юборилган эди.

АҚШда оммавий қирғин қуролининг пайдо бўлганлигини билдирган ана шу кунни тарихнинг энг қора кунларидан бири деб ҳисоблаш мумкин.

Атом қуролини яратиб, янки империализми дарҳол энг аввал ва асосан Совет Иттифоқига қаратилган атом шантажини бошлаб юборди.

* * *

Кичкина Тиниан ороли — Тинч океанидаги Мариан группасидаги ороллардан бири. Вақт эндигина ярим тундан оққан. Ҳарбий форма кийган бир группа кишилар самолёт атрофида ивирсиб юришибди. Орадан яна бироз вақт ўтди. Тун чодири остида худога ибодат қилиш бошланади. Пастор дуо ўқийди. Нима учун у дуо ўқияпти? У узоқ парвозга отланган бу самолётнинг йўлдан адашмаслигини, олиб кетаётган юки белгиланган жойга аниқ етиб боришини худодан ёлвориб сўрамоқда.

Ҳа, улар кейинчалик юз минглаб кишиларни ўлдириш ва мажруҳ қилиш учун худога ёлборишди.. Қанчалар масхарабозлик, қанчалар риёкорлик!

Ибодат тамом бўлади. Экипаж аъзолари машинага жойлашиб олишади. Улар тўрт киши — полковник Тиббетс, майор Фирби, капитан Парсонс ва лейтенант Жепсон. Бундан кейинги тафсилот борт журналида қайд қилинган.

«1945 йил 6 август».

Соат 2.45 минут. Старт.

Соат 3.00 минут. Қурилмани узил-кесил йиғиш бошланади...

Соат 6.05 минут. Иводзимо оролидан ўтиб, империя (Япония)га йўл олдик.

Соат 8.38 минут. 11 минг метр баландликка кўтарилиб олдик.

Соат 9.09 минут. Нишон — Хиросима кўриниб турибди.

Соат 9.15,5 минут. Бомба ташланди.

Ҳа, «бомба ташланди». Афтидан худойи-таоло Америка атомчиларининг илтижоларини эшитган бўлса керак: бомба нишонга аниқ бориб тушди. Хиросиманинг 80 мингга яқин тинч аҳолиси бир зумда мурдага айланди, уларнинг кўпчилиги тўғридан-тўғри буғланиб кетди; бунинг устига 14 минг киши дараксиз йўқолди; 37 минг киши оғир жароҳатланди; 235 минг киши нурланиш ва радиациядан майиб-мажруҳ бўлиб қолди.

Ана шу рақамлар устида мушоҳада қилиб, машҳур америкалик физик Роберт Оппенгеймер (уни атом бомбасининг «отаси» дейдилар) кейинчалик «ҳа, биз шайтоннинг сўзига кирдик» деган аччиқ сўзларни айтди.

Оппенгеймер кеч бўлса ҳам ана шу воқеанинг мудҳиш фожиаси фақат Хиросима қурбонларидагина эмас, балки кўзда тутилган бошқа мақсадларда эканлигини тушуниб етди. Оппенгеймернинг хўжайинлари атом шантажи деб, халқларни Америка қудратидан қўрқитиш учун ва айни замонда бу мудҳиш снаряднинг «ўлдирувчилик ва вайрон қилувчилик кучи»ни «натура»да синаб кўриш учун ана шундай фожиага қўл урдилар. Инсоният шаънига доғ туширган бу ишнинг ҳарбий зарурияти масаласига келганда у 1945 йил август ойининг бошларидаёқ пучга чиқди. Буни Қўшма Штатларнинг ўзидаги кўпгина обрўли ҳарбий арбоблар ҳам тасдиқлайди.

Гитлерчилар Германияси тор-мор келтирилгандан сўнг Япониянинг мағлубиятга учраши олдиданоқ ҳал этиб қўйилган эди. Бунга ҳеч кимда шубҳа қолмаган эди. АҚШ президенти Трумэн Хиросимага атом ҳужуми тўғрисида буйруқ берганида икки кундан сўнг Япониянинг қуруқликдаги асосий кучлари — Квантун армиясига қарши совет қўшинлари кураш бошлашини яхши биларди. Совет ҳукумати Америка ва англияликларга иттифоқчилик мажбурияти юзасидан ўз зиммасига олган ваъда бўйича шундай қилиши керак эди.

Аксинча Америка атомчилари ўзларида ядро бомбаларининг уран ва плутония типлари тайёр бўлмасдан олдинроқ Япониянинг «ўйиндан чиқиб кетиши»дан қўрқар эдилар.

Улар Хиросимада уран бомбасини синаб кўришди. Бироқ плутонияга келганда иш «юришмай қолди» — Совет Иттифоқи уруш эълон қилганидан сўнг ўз-ўзидан маълумки, Япония ҳар дақиқада таслим бўлиш ҳавфи остида қолган эди. (Совет Иттифоқи Японияга 8 августда уруш эълон қилган). Шу муносабат билан америкаликлар шошиб қолишди. Олдинига улар плутония бомбасини 20 августда ташлашни пландаштиришди; кейин бу муҳлат 11 августга сурилди, сўнгра 9 августга кўчирилди.

Аммо атомчиларнинг бахтига қарши 9 августда Тиниан оролида ҳаво айниди, сўнгги минутларда эса бомбани нишонга элтадиган самолётнинг бензин насоси бузуқ эканлиги маълум бўлади. Ана шунда атомчилар бошқа бир вазиятда ўз нуқтаи-назарларича жиноят ҳисобланган ишга қўл уришди. Ташкилотчилардан бири учувчига мурожаат қилиб шундай савол берди:

— Йигитча, биласанми бу бомба неча пул туради?

— Биламан. 25 миллион долларга яқин туради.

— Ҳа баракалла, ана шу пулларнинг зое кетмаслигига ҳаракат қилишинг керак.

Америка империалистларининг пули зое кетмади. Ана шу диалогдан сўнг бир неча соат ўтгач, Япониянинг бошқа шаҳари — Нагасаки бошига ҳам Хиросима мусибати тушди.

* * *

Тақдирнинг ишлари баъзан қизиқ бўлади. Аслида АҚШ ҳукмрон доираларига атом бомбаси яратиш тўғрисидаги фикрни буюк физиқ ва гуманист Альберт Эйнштейн бошчилигидаги антифашист олимлар айтган эдилар. Бир вақтлар фашизм дастидан Америкага бош олиб кетган бу кишилар нацистлар атом қуролини яратишга муваффақ бўладилар ва бу бутун дунё учун ҳалокатли ҳодиса бўлади, деб ҳавотирланган эдилар.

Мана энди АҚШ да атом қуроли тайёрлаш юзасидан махсус маҳфий ташкилот тузилди. Унга Манхеттен лойиҳаси деган махфий ном берилди. Лойиҳага ўз характери тузилиши билан зотли бульдок ва типик салдафоннинг омихтасини эслатувчи киши — генерал Гровс бошлиқ қилиб тайинланди. Улкан илмий лабораторияга ажойиб олим ва ташкилотчи Роберт Оппенгеймер раҳбарлик қилди. Барча иш ниҳоятда маҳфий равишда олиб борилди.

Атом қуроли асосан тайёр бўлган вақтда гитлерчилар Германияси тор-мор келтирилган эди. АҚШдаги физикларнинг гули нега атом қуролини яратиш тарафдори бўлиб чиқдилар (негаки, худди шундай бомба гитлерчилар қўлида ҳам пайдо бўлиши мумкин эди) деган эътирозга жавоб бўладиган нарса кун тартибидан тушиб қолди.

Олимлар, улар орасида мудҳиш қуролни яратганларнинг кўпчилиги ҳам бор эди, АҚШ президентига петиция ёзиб (марҳум Рузвельт ўрнига Трумэн келган эди), атом бомбасини Японияга қарши қўлланмасликни илтимос қилишди. «Агар АҚШ биринчи бўлиб ана шу сўқир қирғин қуролини инсониятга қарши қўлласа, — дейилади олимларнинг хатида, — у ҳолда улар жаҳон жамоатчилигининг қўллаб-қувватлашидан маҳрум бўладилар, қуролланиш пойгасини тезлатиб юборадилар ва ана шу қурол устидан халқаро контроль ўрнатишни кўзда тутган халқаро битим тузишга тайёргарлик кўриш имкониятини барбод қиладилар».

Совет Иттифоқи атом шантажидан қўрқмади. Лекин биз вужудга келган вазиятни ҳисобга олиб, ўз ядро қуролимизни яратишга мажбур бўлдик. Мамлакатимизда ядро физикасининг тараққиёт даражаси ва совет саноатининг потенциали бунга имконият берарди. СССР 1949 йилда ўз атомини портлатиб, синовдан ўтказди. Бироз кейинроқ олимларимиз (Американдан олдин) янада кучлироқ бўлган водород бомбасини яратдилар. Такрор айтамизки, дунёда биринчи социализм мамлакатини ана шундай қуролни яратишга мажбур этдилар. Америка империализмининг атом хавфидан фақат ўз мамлакатимизнигина эмас, балки барча социалистик мамлакатларни халос қилиш учун мамлакатимизда атом қуроли яратилди.

Совет Иттифоқи қудратли атом қувватига эга бўлишига қарамай Бирлашган Миллатлар Ташкилотида умумий, батамом ва контроль қилинадиган қуролсизланиш ҳақидаги таклиф билан чиқди. Бу таклифни социалистик мамлакатларнинг барчаси, бутун тинчликсевар инсоният қўллаб-қувватлади.

Мазкур таклифни амалга оширишга ким тўсқинлик қилмоқда? АҚШ бошлиқ империалистик давлатлар.

АҚШ бошлиқ империалистик давлатлар ўзгаларнинг территорияларида юзлаб ҳарбий базалар барпо этдилар. АҚШ Жанубий Корея ва Тайванни оккупация қилиб турибди, у Вьетнам тупроғини қонга бўямоқда. Лаос ва Камбоджанинг ички ишларига аралашмоқда. Доминикана республикаси ерларини исён кўтарган халқ қони билан суғормоқда. Худди шу Америка Қўшма Штатлари қасос ҳақида хаёл сураётган собиқ гитлерчи генераллар қўлига атом қуроли тутқизиш йўлларини қидирмоқда: АҚШ разведкаси Куба республикасига қароқчи диверсантларни юбормоқда, ўлдириш ва ур-йиқитларни ташкил этмоқда.

Инсон томонидан атом энергиясининг кашф этилиши ва фойдаланилиши кишилик жамияти олдига шундай бир дилеммани қўйди: ядро уруши ёки тинчлик, юз миллионлаб кишиларни қириб ташлаш ёки ажойиб космиқ асрга сакраб ўтиш. Ер юзидаги соф ниятли инсониятнинг барчаси термоядро ҳалокатига қарши чиқмоқда. Инсоният бундай ҳалокат бўлмаслигига ишонади. Чунки ер юзида Совет Иттифоқи, социализм лагери, халқаро коммунистик ҳаракат, тинчлик тарафдорлари ҳаракати бор. Бу кучлар империалист атомчиларни жиловлаб қўяди.

И. АРТЕМОВ,
ТАСС обзорчиси.

МОСКВА. IV — халқаро кинофестиваль. Суратда: «Кимсиз, доктор Зорге» фильмида Рихард Зорге ролини ижро этган машҳур немис артисти Томас Хольцман ва унинг хотини кино артистка Густа Хольцман «Москва» меҳмонхонасининг болохонасида.

А. Коньков фотоси. (ТАСС фотохроникаси).

ПАРТИЗАНЛАРНИНГ ҲУЖУМЛАРИ

НЬЮ-ЙОРК, 14 июль (ТАСС). Бугун саҳар пайтида партизанлар Да-Нангдан 25 миля ғарби-жанубда Сайгон қўшинларининг ҳарбий постига ҳужум қилганлиги натижасида қўғирчоқ ҳукумат армиясининг 26 солдати ўлдирилди, деб ҳабар беради АП агентлигининг мухбири.

Жанубий Вьетнам партизанлари Сайгон қўшинларининг Куанг-Нам вилоятидаги ҳарбий постини ҳам эгаллаб олдилар ва Сайгондан 290 миля шимолдаги Дак-Сут шаҳрида Сайгон қўғирчоқ ҳукумати қўшинларининг штабини миномётлар билан ўққа тутдилар.

Б. КРЕЙСКИЙНИНГ АЙТГАНЛАРИ

ВЕНА, 14 июль (ТАСС). Австрия ташқи ишлар министри Б. Крейский расмий визит билан Болгария Халқ Республикасида уч кун бўлгандан кейин, Венага қайтиб келди.

Аэродромда у, матбуот вакилларига бундай деди: Болгарияда бўлган вақтимда олиб борган музокараларимда иқтисодий масалалар катта ўрин эгаллади.

Биринчи жаҳон уруши арафасида ҳамда биринчи ва иккинчи жаҳон урушлари ўртасидаги даврда, — деди Австрия министри, — Болқон Европадаги безовталик ўчоғи бўлган эди. Ҳозир Болгария Болқондаги аҳволни стабиллаштириш учун каттагина куч-ғайрат сарфламоқда. Болқонда осойишталик ва тинчлик бўлиши Австрияда ва бутун Марказий Европада осойишталик ва тинчлик ўрнатишга имкон беради.

ГАЛЛИЙНИНГ ДАСТЛАБКИ КИЛОГРАММИ

ПРАГА. Чехословакиянинг Казнейов деган жойидаги Ғарбий Словакия «Сполана» заводида соф галлийнинг дастлабки килограммлари олинди. Олтиндан уч баравар қиммат турадиган бу нодир элемент шу вақтгача Чехословакияга чет мамлакатлардан келтирилар эди.

Галлий ишлаб чиқариш процессини инженер Франтишек Мареш муваффақиятли жорий қилди. У, икки йил давомида олиб борган қидирув натижасида германий ишлаб чиқаришининг чиқитлари Галлий ҳосил қилиш учун хомашё бўлиб хизмат қилиши мумкин деган хулосага келди. Германий ишлаб чиқаришининг чиқитларидан илгари фойдаланилмас эди.

Завод келгуси йилдан бошлаб, яъни махсус цех қурилиб бўлганидан кейин Галлийни кўп миқдорда ишлаб чиқара бошлайди. Соф галлий асосан энг юқори температураларни ўлчаш учун мўлжалланган приборларда фойдаланилади.

(ТАСС).

ҲАРБИЙ ХУНТА ИСТЕЪФО БЕРСИН

НЬЮ-ЙОРК, 14 июль (ТАСС). Эквадорда ҳарбий хунтага қарши бошланган ғалаёнлар давом этмоқда. Кеча Гуаякиль шаҳрида университет студентлари полиция билан тўқнашган маҳалда, полиция ўқ отувчи қуролларни ишга солгач, ўн олти ёшли бир қиз ўлди, бир неча киши жароҳатланди.

Студентлар, касаба союз ва сиёсий ташкилотлар ҳарбий Хунтанинг истеъфо беришини, миллий сайловлар ўтказишни ҳамда мамлакатни конституция асосида идора қилишга қайтишни талаб қилмоқдалар.

ҚЎШИНЛАР КЎЧИРИЛМОҚДА

НЬЮ-ЙОРК, 14 июль (ТАСС). Американинг 3 минг киши чамасидаги кучайтирилган бир батальони 12 июлда Жанубий Вьетнамга туширилган эди. Шу батальон Сайгондан 15 миля шимолроқдаги Бьен-Хоа авиация базаси атрофига кўчирилмоқда.

Батальоннинг вазифаси, деб хабар беради ЮПИ агентлигининг мухбири, базага туташ бўлган районни партизанлардан тозалашдир.

Мухбир ҳозирги вақтда Жанубий Вьетнамда Америка қўшинларининг 71 минг солдати бор, деб ёзади.

ФУТБОЛ

ПЕШҚАДАМ ЎЗГАРДИ

Мамлакат биринчилигининг кейинги турида «Политотдел» колхоз футболчилари бир очкони қўлга киритдилар. Улар Таллинда маҳаллий «Динамо» командаси билан учрашиб, 1:1 ҳисобида дуранга эришдилар. Маълумки, бу командаларнинг биринчи даврадаги Тошкентда бўлган ўйини меҳмонлар фойдасига ҳал бўлган эди (1:0). Шундай қилиб, колхоз футболчилари 19 ўйиндан 13 очко билан 15-ўринда бормоқдалар. Бу турда энг қизиқарли ўйин Ярославлда бўлган. Турнир пешқадами — «Заря»нинг кетидан келаётган «Шинник» «Днепр»ни қабул қилди. Майдон эгалари урган ягона тўп ярославликларга, айтиш мумкинки, иккита «олтин очко» келтирди ҳамда уларни биринчи ўринга олиб чиқди. Негаки, «Заря» (Луганск) коллективи Новосибирскда бир очко йўқотди: унинг армия футболчилари билан бўлган мусобақаси 2:2 ҳисобида дуранг бўлди. «Қайрат» ўз майдонида «Ростсельмаш»ни қабул қилиб, рақиби дарвозасига учта жавобсиз тўп киритди ва учинчи ўринда мустаҳкамланиб қолди. Ленинград динамочилари ҳам юқорига интилмоқдалар. Улар кейинги турда Львовнинг «Карпати» футболчиларини 2:0 ҳисобида енгиб жадвалдаги аҳволларини бирмунча яхшилаб олдилар. «Жальгирис» ҳам кучли саккизта команда сафига кириш арафасида. У кейинги турда «Кубань» футболчиларини 2:0 ҳисобида енгиб 19 очко тўплади. Вильнюсликлардан олдинда турган Новосибирск футболчилари шунча очкога эга. Лекин улар тўплар айирмаси бирмунча яхшилиги туфайли олдинда турибдилар. Иккинчи кичик группанинг яна бир ўйини Калинин шаҳрида бўлди. Маҳаллий «Волга» командаси «Арарат» футболчиларини қабул қилиб, 2:0 ҳисобида ғалабага эришди.

Вьетнам Демократик Республикаси бошига тушган хавф муносабати билан қурол кўтариб юришга қодир бўлган барча аҳоли ҳарбий тайёргарликдан ўтмоқда. Суратда: Ен Вуонг (Нам-Ха вилояти) қишлоғининг халқ милицияси жангчилари ҳарбий машғулот вақтида.

ВИА—ТАСС фотоси.

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

Реклама ва эълонлар

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

16 ИЮЛДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Ўзбек тилида: 18.00 — **Телевизион янгиликлар**, 18.25 — Ж. Абдуллахонов. **Она меҳри** (болалар учун телеинсценировка), 18.55 — **Реклама ва эълонлар**, 19.00 — **Енгил ҳаёт** (кинокомедия).

20.30 — **Эшиттиришлар программаси.**

Рус тилида: 20.35 — **Телевизион янгиликлар**, 20.55 — **Янгийўллик ёш футболчилар**, 21.15 — **Москва халқаро кинофестивали**, 22.15 — Интервидение кўрсатади. **Бель канто** (Италия операси тарихидан).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 18.00 — **Планетада ходим бўлиш** (болалар учун), 18.35 — **Тошкент янгиликлари**, 18.45 — **Ким айбдор?** (Герцен романи асосида телеспектакль).

Ўзбек тилида: 20.35 — **Яхши кишилар ҳақида** (телеочерк), 20.50 — **Тошкент янгиликлари**, 21.05 — **Момиқ олтин.**

Рус тилида (Фрунзе студиясидан): 21.15 — **Ёз тараддуди**, 21.50 — **Ҳақиқат учун кураш** номли бадиий фильмнинг 1-серияси.

ТЕАТР

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА (ёзги бино) — **Андижон область Охунбобоев номли муздрамкомедия театри гастроллари** — 16/VII да **Равшан ва Зулхумор**, 17/VII да **Жон қизлар.** Кеч соат 9 да бошланади. Билетлар сотилмоқда.

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 16/VII да **Князь Игорь.** 17/VII да премьера **Мирандолина.**

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

Қора бизнес — САНЪАТ САРОЙИ, «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун), «СПУТНИК» (тоқ соатларда).

Юринг, айёрлар — НАВОИЙ номли, «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун), «ИСКРА» (кеч соат 7.40 мунутдан).

Бир севги қиссаси — «ИСКРА» (кундуз ва кечқурун), «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз соат 2 ва кеч 9-45 минутда), «СПУТНИК» (жуфт соатларда).

Муюшдаги хона — «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун).

Улуғ Ватан уруши — САНЪАТ САРОЙИ (кеч соат 9 яримда).

Можаро — НАВОИЙ номли (кеч соат 10 да).

Қор эртаги — «МОСКВА» (эрталаб соат 10 да).

ЁЗГИ БИНОДА

(кеч соат 9 да бошланади)

Қора бизнес — КАФАНОВ номли, «УДАРНИК».

Антарктида қонуни — ПУШКИН номли.

Юринг, айёрлар! — ТЕЛЬМАН номли, НАВОИЙ номли.

Бир севги тарихи — «ФЕСТИВАЛЬ».

Муюшдаги хона (кеч соат 9 да), **Девортешар** (кеч 10-45 минутда) — «ВАТАН».

Авария — 1 «МАЙ».

Урта Осиё темир йўлининг
ТОШКЕНТ БУЛИМИ ОРСИГА
ошпазлар, сотувчилар, буфетчилар, старший бухгалтерлар, склад мудирлари ва омборчилар, сотувчи шогирдлари

КЕРАК

Тошкент шаҳар, Куйбишев шоссе, 13-уй, 9-корпусда кадрлар бўлимига учрашилсин (скквердан қатнайдиган 5, 7, 12, 26-автобуснинг «Товар ҳовлиси» остановкаси).

4-АВТОБУС ПАРКИГА
автомеханиклар, автобус ҳайдовчилар, старший диспетчерлар

КЕРАК

Тошкент шаҳар, Собир Раҳимов станциясида 4-автобус паркининг кадрлар бўлимига мурожаат қилинсин (18, 30-автобусда борилади).

Олтинтопган қўрғошин-рух комбинатининг
АВТОТРАНСПОРТ БОШҚАРМАСИГА
шоферлар, автослесарлар

КЕРАК

Меҳнат ҳақи ишбай-премиал асосда тўланади.

Мурожаат учун адрес: Тошкент область, Олмалиқ шаҳар, Гараж кўчаси, 1-уй, 1-автобаза.

Тошкентдаги
«САНТЕХОБОРУДОВАНИЕ» ЗАВОДИГА
токарлар, ускуна ремонт қилувчи слесарлар, тунукасозлар, электросваркачилар, тракторчилар, юкчилар, электромонтёрлар

КЕРАК

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Жарқўрғон кўчаси, 22-уй (26-автобуснинг охирги остановкаси). Телефон 2-72-60.

ҲАР ТЎҒРИДА

ОДАМ ОЛОВ ИЧИДА

Заводлардаги қуйиш ёки иситиш печларини ремонт қилиш жуда мураккаб иш. Аввало, уларни роса совутиш лозим бўлади. Бу эса печлар узоқ вақт ишламай туради, деган гап.

Хўш, бу мушкулни осон қиладиган бирон бир чора топилмасмикан?

Яқинда Макеевкадаги (Украина) тикувчилик фабрикаси космонавтлар кийдиган скафандрга ўхшаш махсус кийим тикиб чиқарабошлади. Уни кийиб олган ремонтчи мутахассис ҳатто 200 даражагача иссиқ бўлган печ ичига кириб, тегишли ремонт ишларини бемалол бажараверади. Бунда печларни батамом совутишга ҳожат қолмайди, бинобарин, анча маблағ тежалади.

ТАМАКИГА ЯНГИ АЙБНОМА

Кейинги вақтларда олимлар тамакининг «айб»ларини тобора синчиклаб суриштиришга тушишди. Ниҳоят, унинг энг даҳшатли «жинояти» ошкор бўлди.

Тамаки тутаганда ундан полоний деган радиоактив элемент ажралиб чиқаркан. У никотин ва бензопирин деган заҳарли моддалардан ўн чандон ҳавфли деган хулосага келишди Гарвард медицина коллежида тадқиқот ўтказган олимлар Эдуард Т. Редфорд ва Вилма Р. Хант.

Шундай қилиб, тамаки устидан яна «суд» бошланди. Очиғини айтганда, олимлар илгаридан бу «суд»ни ёқлаб келадилар, кашандалар эса, аксинча, унга ҳеч қачон хайрихоҳ бўлган эмаслар. Бироқ бу гал аҳвол бутунлай бошқача. «Суд»да тамакига илгаридан маълум бўлган «айб»лар ёғдирилмади, балки унинг тамоман янги, сира кутилмаган хусусиятлари фош этилди.

— Биз, чекувчилар, бутун умр бўйи уйимизда, кўча-кўйда, далада ажал уруғини сочадиган, «полоний бомбалари»ни портлатиб юрамиз, — дейдилар юқорида номи зикр этилган америкалик олимлар.

Улар «полоний бомбалари» деганда, тутунида полоний элементи бўлган папирос ва сигареталарни назарда тутадилар, албатта. Маълумки, бу элементни машҳур француз физиклари Мария Склодовская Кюри ва унинг эри Пьер Кюри 1898 йилда кашф этган эдилар. Тамаки ёнганда ҳосил бўладиган полоний — 210 дан альфа-заррачалар тарқалади. Икки пачка сигарета чекиб тамомлаган киши 36 рад (нурланиш ўлчови билан) нурланади. (Холбуки, радиациядан муҳофазаланиш бўйича тузилган халқаро шартномага кўра, одам кўп деганда 5 рад билан нурланиши мумкин). Ҳали бу ҳам ҳолва. Ахир, бу ўринда тамаки тутунида бўладиган радиоактив қўрғошин — 210 ва висмут — 210 дан ёки қўрғошиннинг ўпкага ўтириб қолиши натижасида ҳосил бўладиган полоний изотопидан тарқаладиган беттазаррачалар сира назарда тутилаётгани йўқ.

Буларнинг ҳаммасини бирга қўшиб ҳисобласак, шундай натижа чиқади: икки пачка сигаретани чекиш билан организм 100 рад нурланишни қабул қилган бўлади, бундай меёрдаги нурланиш эса ўпканинг ёҳуд бошқа аъзонинг рак билан касалланишига сабаб бўлаолади. Редфорд ва Хантнинг фикрича, организмнинг айрим жойларида нурланиш бир неча юз радга етиши ҳам мумкин.

«ФАН ВА ТУРМУШ» журналидан.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА») — Орган Ташкентского обкома, горкома КП Узбекистана, областного и городского Советов депутатов трудящихся.

Бизнинг адрес: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, 26-уй.

РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОНЛАРИ: Редактор — 29004, Редактор ўринбосарлари — 25885, 26232. Масъул секретарь — 34808. Пропаганда, адабиёт ва санъат бўлимлари — 31936. Партия турмуши, Саноат, транспорт ва қурилиш, ахборот ва спорт бўлимлари — 33786. Қишлоқ хўжалиги, фан, мактаб ва олий ўқув юртлари бўлимлари — 29040 Совет ишлари, маиший ва шаҳар хўжалиги бўлими — 28761. Хатлар ва оммавий ишлар бўлими — 34048. Эълонлар бўлими — 28142. Коммутатор — 30249 дан 30258 гача.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бирлашган нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри.

Р. 02152. Индекс 64969. Нашр. № 1804.